

Tarybos su antracito kasyklų savininkais pajro

Pakels anglių kainą

Geležinkelių kompanijos nesitaiko

Tarybos su antracito kasyklų savininkais pajro.

Tarybas suardė savininkų reikalavimas arbitracijos.

PHILADELPHIA, Pa., rugp. 23. — Tarybos tarp angliakasių ir antracito kasyklų savininkų pajro ir negalima numanyti, kada jos vėl atsinaujins. Angliakasių prezidentas Lewis sako, kad tarybas suardė kasyklų savininkų reikalavimas arbitracijos ir atsiklymas svarstyti kokius nors kitus klausimus, kas parodo, kad kasyklų savininkai dar nenori taikintis.

Kaip ir galima tikėtis, kasyklų savininkai kaltina uniją. Jie, girdi, viską darę, kad susitaikytų, jie siūlo arbitraciją, sutaukimo tarybą, įvairias komisijas, kurias skyrė prezidentas Hardingas, bet angliakasiai nepanorėjo pasitaikyti Hardingui ir priimti tokią tarybą, kokia buvo paskirta dėl geležinkelio ir kuri visą laiką tarnavo tik geležinkelių kompanijoms, tai tarybos ir nutrūko.

Viltis greito susitaikymo jau visai išnyki ir nesitikiama, kad antracito (kietųjų anglių) kasyklos veikia atsistatydami, nes to nebus kol kasyklų savininkai nenusileis unijai ir nepriims jos siūlomų būdų paskesniems susitaikymams ir rimams kilančių ginčų.

Pakels anglių kainą.

Illinois anglis bus pakelti po \$2 ant tono.

CHICAGO. — Nors Illinois angliakasiai sugrįžo į darbą senąja alga, bet anglių kainą šią žiemą bus pakelta apie \$2 ant tono. Vartotojai už Illinois anglis mokės po \$10 ir \$10.50 už toną, vieton pereinantis metais mokėtų \$8.50. Prie kasyklų anglis veikiausia bus par duodami po \$4.50 už toną. Kasyklų savininkai teisinasi tuo, kad tokią kainą už anglis leista imti toms kasykloms, kurių angliakasiai nestreikavo, nors jos moka angliakasiams daug žemesnę algą, negu Illinois valstijoje — organizuojose kasyklose.

Bet tai labai menkas pasiteisinimas. Jeigu kasyklos galėjo parduoti anglis pigesne kaina pernai, tai jos gali parduoti ir šiemet.

Valdžios pranašas vyriausiojo pašto bokšte orą Chicago ir apilinkė pranašauja šiaip:

Šiandien — giedra; nėra didelės permamos temperatūros.

Saulė teka 6:06 v., leidžiasi 7:39 v. Mėnuo leidžiasi 8:07 v. vakare.

Tariasi su angliakasiais.

KANSAS CITY, Mo., rugp. 23. — Čia prasidėjo tarybos tarp pietvakarių valstijų kasyklų savininkų ir angliakasių apie užbaigimą streiko ir atnaujinimą darbo kasyklose Kansas, Missouri, Arkansas ir Oklahoma valstijose. Tose kasyklose iškasa 15,000,000 tonų anglių į metus. Tikimasi, kad veikia bus susitaikinta ir kasyklos jau rengiasi prie atsistatymo.

Sugrįžo į darbą.

TERRE HAUTE, Ind., rugp. 23. — Darbas atsinaujino veik visose Indiana kasyklose. Manoma, kad iš 25,000 organizuotų angliakasių jau apie 12,000 sugrįžo į darbą. Kiti yra išvažinėję ir truks kelios dienos laiko iki visi sugrįš į darbą.

Rengiasi pakelti algą.

WASHINGTON, rugp. 23. — Paskelbta kad neorganizuotosios West Virginijos kasyklos rengiasi žymiai pakelti angliakasių algą. Kitos jau pasirašę sutartį ir pakėlė algą iki \$7.18 į dieną. Turbut nujaučia, kad organizuotoms kasykloms pradėjus smarkiai dirbti, neorganizuotosios negaus angliakasių, jei mokės žemas algas. Pennsylvania's neorganizuotosios kasyklos irgi siūlo pakelti algą, bet angliakasiai ten negrįžta iki jos nepripažins usijos.

Kelia algą plieno darbininkams.

BETHLEHEM, Pa., rugp. 23. — Bethlehem Steel Co., didžiausia po plieno trasto geležies liejyklų kompanija, paskelbė, kad ir ji nuo rugs. 1 d. pakels algą paprastiems darbininkams 20 nuoš., o ir kitiems tinkamą nuosimti. Sakoma, kad liejyklas kelti algą verčia didelė stoka darbininkų, nes niekas nenori dirbti sunkų darbą už tą menkėtą algą, kokia yra mokama darbininkams. Darbas liejykluose yra labai sunkus, o dirbti reikia 12 ir 13 val. į dieną. Mokama gi paprastiems darbininkams tik 30c. į valandą.

Kelia algas ir kitos liejyklos.

YOUNGSTOWN, Ohio, rugp. 23. — Dvi liejyklos, kuriose dirba 10,000 žmonių, šiandien paskelbė algų pakėlimą 20 nuoš. Viena didelė liejykla jau vakar paskelbė pakėlimą. Tikimasi, kad ir visos kitos nepriklausomosios geležies kompanijos pakels algą. Tokiose liejykluose čia dirba 75,000 darbininkų.

Rusai prašo anglus pagelbėti amerikiečiams.

MASKVA, rugp. 23. — Trečiojo internacionalo pildomasis komitetas išspausdino Ižvestiją atsišaukimą, į Anglijos darbininkus, ypač transporto, doki darbininkus ir angliakasius, pagelbėti streikuojantiems Amerikos angliakasiams, nekraunant anglių siuntimui į Jungt. Valstijas.

Susidūrė aeroplanai 4 užmušti.

PIZA, Italijoje, rugp. 23. — Du kariniai aeroplanai susidūrė 1,000 pėdų augstumo ore. 4 žmonės liko užmušti.

Nusižudė liet. dailininkas Vladas Undaras.

Nusišovė Dailės Institute.

CHICAGO. — Vakar vakarip Dailės Institute, ties skulptūra "Sparnuotoji Pergalė", nusišovė jaunas lietuvis dailininkas (skulptorius) Vladas Undaras. Jis paleido sau į galvą vieną šuvį ir suarito negyvas po ta skulptūra, kurią, sakoma, jis labai mėgė ir tankiai pas ją atsilankydavęs. Revolverį tik vieną kulką ir rasta.

Pas nusižudijusįjį rasta du laiskai; vienas policijai, kuriame prašoma jo lavoną sudėgti, o antras rašytas lietuviškai, kurio policija dar neįstengė įskaityti. Laiske policijai jis nusiskundžia, kad niekas nenorėjo pirkti jo skulptūrų, kas ir privėdė jį prie saužudystės. Jo lavonas yra nuvežtas Western Casket Co. lavoninėn, 177 N. Michigan Ave. Gyveno gi jis prie 4053 S. Maplewood Ave.

Velionis Undaras atvyko į Jungt. Valstijas jau po karo. Laikė karo jis buvo belaisvių stovykloje Vokietijoje, kur kas suardė jo nervus. Jis buvo savamokslis skulptorius. Gabumų jis turėjo didelių, bet dailės mokyklą teko jam lankyti tik keleris mėnesius, taip kad nieko nespėjo išmokti. Tuo gi tarpu kilo pasaulinis karas, jis pakliuvo belaisvių stovyklon, kur vargo iki karo pabaigos. Atvykus Chicago irgi didelio vargo jam teko kęsti, nes tinkamo darbo niekur negalėjo rasti, o savo pamėgtosios skulptūros nenorėjo apieisti. Bandė verstis dirbdamas kryžius ir lipindamas masy darbuotojų stovyklėse-busius, bet del stokos mokslo ir pažeikavimo tokiam darbui, jis tuo nieko negalėjo užsiimti ir todėl kentė tik nuolatini vargą. Mokintis gi toliau skulptūros, matyt, neišėjo energijos, nes bandė stoti Dailės Institute, bet paskui visgi nestojo. Tas daugelio metų kentėtas didelis vargas — belaisvė ir Amerikoje, matyt, atėmė energiją, norą gyventi ir privėdė prie saužudystės.

Šiaurinė ir Pietinė Kinija susitaikė.

Karas tarp tų Kinijos dalių yra užsibaigęs, sako Dr. Sun.

SHANGHAI, rugp. 23. — Pietinės Kinijos prezidentas Dr. Sun Yat Sen šiandien paskelbė, kad tarp šiaurinės ir pietinės Kinijos įvyko taika ir kad karas yra užsibaigęs. Respublikonų kabinetas paskelbė, kad prezidentas Li Yuan-Hung sutinka rezignuoti ir užleisti savo vietą Dr. Sun Yat Sen, jei parlamentas su tuo sutiks.

Dabar yra vedamos tarybos su kitais Kinijos karvedžiais ir jeigu bus susitaikinta ir su jais, tai Dr. Sun vyks į Pekiną. Betgi važiuoti Pekiną jis nesutinka iki yra nesutikimų su kitais kariniais gubernatoriais.

Tarsis su Japonija.

PEKINAS, rugp. 23. — Rusijos atstovas Joffe priėmė Japonijos pasiūlymą, kad Rusijos-Japonijos tarybos būtų laukomos Čang Čun, Manžurijoje. Jis išvažiavo į konferenciją sekamą savaitę. Jis sako, kad Vladivostokas bus padarytas laisvu uostu ir nebus kludoma Amerikos koncesijoms Mongolijoje, bet Rusijos kareiviai nebus iš ten ištraukti.

PINIGŲ KURSAS

Vakar, rugpjūčio 23 d., užsienio pinigų kainos, perkant jų ne mažiau kaip už 25,000 dolerių, bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos 1 sv. sterlingų	\$4.48
Austrijos 100 kronų	1/2c
Belgijos 100 frankų	\$7.47
Danijos 100 frankų	\$21.60
Finų 100 markų	\$2.15
Prancijos 100 frankų	\$7.88
Italijos 100 lirų	\$4.54
Lietuvos 100 auksinų	8c
Lenkų 100 markų	14c
Norvegijos 100 kronų	\$17.36
Olandų 100 guldenų	\$38.90
Svedų 100 guldenų	\$26.67
Šveicarių 100 markų	\$19.07
Vokietijos 100 markų	8c

Užmuštas Airijos valdžios galva.

Michael Collins užmuštas sukilusių respublikonų.

CORK, rugp. 23. — Airijos Laisvos Valstybės valdžios galva ir vyriausias komanduojojas savyvaldybės armijos, Michael Collins, liko užmuštas sukilusių respublikonų, kurie iš pasaly užklupo Collinso parvą vieną šuvį ir suarito negyvas po ta skulptūra, kurią, sakoma, jis labai mėgė ir tankiai pas ją atsilankydavęs. Revolverį tik vieną kulką ir rasta.

Pas nusižudijusįjį rasta du laiskai; vienas policijai, kuriame prašoma jo lavoną sudėgti, o antras rašytas lietuviškai, kurio policija dar neįstengė įskaityti. Laiske policijai jis nusiskundžia, kad niekas nenorėjo pirkti jo skulptūrų, kas ir privėdė jį prie saužudystės. Jo lavonas yra nuvežtas Western Casket Co. lavoninėn, 177 N. Michigan Ave. Gyveno gi jis prie 4053 S. Maplewood Ave.

Velionis Undaras atvyko į Jungt. Valstijas jau po karo. Laikė karo jis buvo belaisvių stovykloje Vokietijoje, kur kas suardė jo nervus. Jis buvo savamokslis skulptorius. Gabumų jis turėjo didelių, bet dailės mokyklą teko jam lankyti tik keleris mėnesius, taip kad nieko nespėjo išmokti. Tuo gi tarpu kilo pasaulinis karas, jis pakliuvo belaisvių stovyklon, kur vargo iki karo pabaigos. Atvykus Chicago irgi didelio vargo jam teko kęsti, nes tinkamo darbo niekur negalėjo rasti, o savo pamėgtosios skulptūros nenorėjo apieisti. Bandė verstis dirbdamas kryžius ir lipindamas masy darbuotojų stovyklėse-busius, bet del stokos mokslo ir pažeikavimo tokiam darbui, jis tuo nieko negalėjo užsiimti ir todėl kentė tik nuolatini vargą. Mokintis gi toliau skulptūros, matyt, neišėjo energijos, nes bandė stoti Dailės Institute, bet paskui visgi nestojo. Tas daugelio metų kentėtas didelis vargas — belaisvė ir Amerikoje, matyt, atėmė energiją, norą gyventi ir privėdė prie saužudystės.

Šiaurinė ir Pietinė Kinija susitaikė.

Karas tarp tų Kinijos dalių yra užsibaigęs, sako Dr. Sun.

SHANGHAI, rugp. 23. — Pietinės Kinijos prezidentas Dr. Sun Yat Sen šiandien paskelbė, kad tarp šiaurinės ir pietinės Kinijos įvyko taika ir kad karas yra užsibaigęs. Respublikonų kabinetas paskelbė, kad prezidentas Li Yuan-Hung sutinka rezignuoti ir užleisti savo vietą Dr. Sun Yat Sen, jei parlamentas su tuo sutiks.

Dabar yra vedamos tarybos su kitais Kinijos karvedžiais ir jeigu bus susitaikinta ir su jais, tai Dr. Sun vyks į Pekiną. Betgi važiuoti Pekiną jis nesutinka iki yra nesutikimų su kitais kariniais gubernatoriais.

Tarsis su Japonija.

PEKINAS, rugp. 23. — Rusijos atstovas Joffe priėmė Japonijos pasiūlymą, kad Rusijos-Japonijos tarybos būtų laukomos Čang Čun, Manžurijoje. Jis išvažiavo į konferenciją sekamą savaitę. Jis sako, kad Vladivostokas bus padarytas laisvu uostu ir nebus kludoma Amerikos koncesijoms Mongolijoje, bet Rusijos kareiviai nebus iš ten ištraukti.

PINIGŲ KURSAS

Vakar, rugpjūčio 23 d., užsienio pinigų kainos, perkant jų ne mažiau kaip už 25,000 dolerių, bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos 1 sv. sterlingų	\$4.48
Austrijos 100 kronų	1/2c
Belgijos 100 frankų	\$7.47
Danijos 100 frankų	\$21.60
Finų 100 markų	\$2.15
Prancijos 100 frankų	\$7.88
Italijos 100 lirų	\$4.54
Lietuvos 100 auksinų	8c
Lenkų 100 markų	14c
Norvegijos 100 kronų	\$17.36
Olandų 100 guldenų	\$38.90
Svedų 100 guldenų	\$26.67
Šveicarių 100 markų	\$19.07
Vokietijos 100 markų	8c

Lietuvos žinios

Gudų sukilimai plečiasi.

E. KAUNAS. — Lydos apskrityje pasirodė gudų sukilėlių būriai.

Gyventojų tarpe skleidžiami atsišaukimai ragina gudus gin-kluot kovon už savo nepriklausomybę. Valdžia labai nerimauja dėl tų įvykių, kovai su besiplečiančiu bruzdėjimu; mobilizuota visa policija ir karinės pajėgos.

Kai kuriose Vitebsko gubernės apskrityse kėlėsi judėjimas prieš vietinę administraciją. Polocko apskrities Andriejevo valsčius pažymėta "judon-lenton", kaip prieš valdžią nusistatęs plešikų valsčius. Lenkų Valdžia kreipėsi į valstiečius patardama jiems susiprasti ir nekilti, nes busių žiauriai baudžiami.

Dega miškai.

E. KAUNAS. — Varėnos apylinkėse smarkiai dega valstybiniai miškai! Ugnis apėmė didžiausius miško plotus. Sudėję jau apie 200 deš. Gaisro priežastis neištirta. Eina tardymas.

Lenkai mobilizuoja.

E. KAUNAS. — Gautomis žiniomis Vilniaus ir Gardino kraštuose eina smarki mobilizacija. Imami visi karininkai iki 60 metų ir jaunimas iki 27 m.

Arklų mobilizacija užbaigta.

Rekvizuojami raguočiai.

Sukilėliai sprogdina tiltus.

E. KAUNAS. — "Vilenskaja Reč" 21 VII pranešimu, išsprogdintas geležinkelio tiltas netoli Marcinkonių ir sugadintas gerokas galas geležkelio. Deliai to susisiektimas tarp Gardino ir Varėnos pertrauktas. Esama žinių, kad tai darbas gudų sukilėlių.

Lenkų darbai.

E. DRUSKININKAI. — Liepos mėn. 19 d. Valkininkų, Marcinkonių ir Beršto valsčiuose susisiekimas tarp lenkų ir rusų.

čiuose pradėta rekvizuoti ark-liai, karvės ir kiaulės. Pinigų vieton duodami kvitai. Visuose valsčiuose išlipinti skelbimai, kad nestojusiųjų kariuomenėn turtas busias konfiskuotas.

E. DRUSKININKAI. — Liepos m. 11 d. lenkų žandarai sumušė Marcinkonių gyventoją šėsmulevičių, užtai, kad šis neleidė lenkams ganyti arklių, savo pievoje.

— Liepos mėn. 18 d. žervinių kaiman atvyko 60 lenkų kareivių, kurie apgyvendinti pas valstiečius, kad juos maitintų.

— Liepos mėn. 8 dieną Rodunėn atvyko 50 ulonų, surinko gyventojus sinagogon ir ėmė ieškoti šaukiamų kariuomenėn jaunuolių. Daugelį sumušė ir atėmė pinigus. Paskui vos nesusaudė rabino Chofico.

Mažoji Lietuva.

Didi audra. — Liepos 25 d. per Mažąją Lietuvą perėjusi didelė audra su perkunija ir lietumi bei kruša. Kilęs vėslas padaręs daug nuostolių. Ukinkui Pransui Rūpkanuose išnešė, aplaužė namų daiktus, padargus, įlaužė trobų sienas ir nuplėšė stogus. Vie-nos skunės durys ir akmenais prikrauta skrynja rastos nuneštos apie 2000 metrų tolimo. Laimingai būdų bei išsigelbėjo žmonės. Nukentėjusieji sako, si matę, kaip vėslai atėję iš dviejų vietų nuo Saugalių ir Juodkrantės ir Rūpkanų pelkėse susivieniję.

Pogromai Lenkų Silezijoje.

BERLINAS, rugp. 23. — Iš Beuthen pranešama, kad Kat-towitz, atiduotoj Lenkijai Silezijos dalyje, prasidėjo pogromai. Govedos plėšia žydų sankrovas ir muša žydus gatvėse. Policija negali suvaldyti riaušinių. Pogromai kėlę del gandų, kad žydai yra kalti už kainų kėlimą.

PINIGAI
IŠ
AMERIKOS
LIETUVON
EINA
PER
NAUJIENAS

Iš Mokslo Srities

PROF. J. VAGNER.

Pasakojimai apie vandenį.

Vertė K. Baronas.

(Tęsinys)

Jūs jau žinote, kad ore nuolat esanti vandens garai yra vandens: vandens nuolat žemės išgaruoja, jis pavidalo garų pakyla į augstą; ten, augstai, tie garai sutirštėja į debesį, o iš debesų lija tokie distiliuoti vandens lašai pavidale lietaus. Bet lietaus lašai nėra visai tyrus. Juose jau yra niekurių priemaišų. Kaip nę greit lašai krinta ant žemės, visgi kol jie pereina per orą, prie jų prilimpa visuomet ore esančios dulkės. Kartu su dulkėmis prie lašų prilimpa ir niekurių kitos medžiagos.

Jeigu jau lietaus lašuose vanduo nėra visai tyrus, tai apie upės vandenį nėra ko ir kalbėti. Pamąstykite, kiek priemaišų turi buti daugelio šaltinių vandenį, kuris padaro ilgą kelionę žemės plyšiais ir pereidamas jais išstarpina įvairias medžiagas.

XV. Apie mineralinius vandenis ir apie tai, kaip tirpsta vandenįje gazi.

Jeigu šaltinių vanduo turi ypatingą skonį, tai šaltiniai vadinasi "mineraliniais". Mineralinius vandenius tankiai geriamą kaip vaistus. Ypačių būdu galima patirti kokios priemaišos ir kiek jų yra kokiame nors mineraliniame vandenyje. Galima pridėti tyriems vandenims ir prie tyro vandens ir padaryti dirbtinį mineralinį vandenį. Taip, pavyzdžiui, padaro selterinį vandenį. Tikrais, nedirbtinis selterinis vanduo, kurio šaltinis yra Vokietijoje, turi savybę 1 zolotniką kietų priemaišų ant pustrėčio svoro vandens.

Pabandykite atkinti selterinio vandens bonką. Kaip tik ištraukite kamštį, vanduo pradės smarkiai šnypsti ir galbūt dalis jo išsipils fontanu iš bonkos gurklio. Reikia, selteriniame vandenyje apart kietų priemaišų yra dar ištirpęs kokis tai gazas.

Kaip vandeniu verdant pasidaro vandens garų puselės, taip ir iš atkintos selterinio vandens bonkos kyla puselės kokio tai kito gaso. Tą gasą mes kvėpuodami nuolat įkvėpuojame į save. Truputis to gaso visuomet yra ore, bet ypač daug jo yra ant žemės. Ji vadinama "angliarukšties gasas," kadangi jis atsiranda degant anglis.

Kaip daugelis kietų medžiagų tirpsta vandenyje, taip ir jame tirpsta ir oras. Bet oras, priešingai, tirpsta geriau šaltame, negu šilname vandenyje. Todėl jis išeis iš vandens ne jam atšalant, bet atšilant. Paimkite, pavyzdžiui, stiklą su tyru šaltu vandeniu. Geriausia paimti tokį vandenį žiemą tiesiai iš šulinio. Palikite stiklą stovėti ramiai šilname kambarielyje. Vanduo pamaži susis į jus pamatysite, kaip ant stiklo sienų, iš vidaus, atsiranda mažos oro puselės. Jis buvo pirmiau ištirpęs, bet dabar išsiskirstė.

Tokiu būdu vandenįje tirpsta ir įvairūs kiti gasai; tokiu pat būdu jame tirpsta ir musų angliarukšties gasas. Kaip kietos medžiagos nevienodai tirpsta vandenyje, taip ir gasai. Pavyzdžiui, angliarukšties gaso ištirpsta daug daugiau, negu oro. Jeigu gasą galima būtų saikuoti bonkomis, tai ant šimto bonkų kambarinio vandens ištirptų 90 bonkų angliarukšties gaso ir tik dvi bonkos oro.

XVI. Apie tai, kaip vandenįje tirpsta kalkių akmuo.

Vandenyje, kuris teka po žeme ir kuriame yra ištirpsta daug angliarukšties gaso, yra labai svarbi ypatybė. Tokiame vandenyje tirpsta niekurie mineralai, netirpstantys tyrame vandenyje; pavyzdžiui, jame tirpsta kalkių akmuo, apie kurį aš pirmiau minėjau. Iš to akmens gaunama kalkių. Ji smarkiai įkaitina didelėse krosnyse. Kaitinant iš jo išeina tas pats angliarukšties gasas, kuris yra ištirpęs selteriniame vandenyje, o kalkės pasilieka krosnyje. Reikia, kalkinis akmuo susideda iš kalkių ir angliarukšties gaso. Todėl ji galima vadinti "angliarukšties kalkėmis."

Bet tos kalkės nėra tyros, kadangi kalkiniame akmenyje yra dar ir kitos priemaišos. Nuo tų priemaišų kalkinis akmuo ir buna tai raudonos spalvos, tai rudos, tai geltonos, tai žalios. Tyras angliarukšties kalkės — bespalvės. Pavyzdžiui, kreida ir baltasis marmuras taip pat yra angliarukšties kalkės, tik daug tyresnės.

Kalkinių akmenų yra visur, iš jų susideda ištisi kalnai. Įsivaizduokite sau, kad tokiu kalnu plyšiais sunkiasi vanduo, kuriame yra ištirpęs angliarukšties gasas. Tas vanduo netik plaus plyšius, bet ir tarpins patį akmenį.

Bėgantis per kalkinius akmenis šaltinių ir upių vanduo turi ypatingą "kietą" skonį. Muilas jame menkai putoja, o verdant ant puodo šonų pasilieka tvirta žievė baltų "nuovarų." Tos nuovaros yra ne kas kitas, kaip angliarukšties kalkės. Vandeniui verdant išeina gasai, kurie jame buvo ištirpę, o kartu su jais ir angliarukšties gasas. Kaip tik jis išeina, vanduo sustoja tarpinės angliarukšties kalkės ir tos kalkės nusėda kaip nuovaras. Tiesa, vandenįje mažai ištirpsta kalkinio akmens, bet jo plyšiais vanduo teka be paliovos per šimtmečius, ir tokiu būdu plyšiai, nors ir pamaži, bet turi didėti. Visos olos Kryme, o ir daugelyje kitų vietų, yra vandens išraustos kalkių akmenyje.

XVII. Kaip vanduo pagražina olas.

Vanduo išplauna dideles požeminės galerijas ir sales, jis taip pat rupinasi paskui ir apie jų pagražinimą. Tūkstančiai vandens lašų laša nuo olos skliautų žemėn. Visi jie ant olos skliautų ir žemės palieka dalį mineralų. Jie išplovė juos iš žemės, kada bėgo jos plyšiais. Jus matėt kaip pavasarį auga nusikarandis nuo stogų žemyn, kaip stiklinis aksomas, ledinės žvakės. Lašas paskui lašą bėga iš sniego ant stogo ir nusileidžia ledine žvakute žemyn. Kol vandens lašas nueina iki žvakės galo, dalis vandens ant vėjo vėl užšals ir pasiliks ant žvakės. Taip auga ledinės žvakės vis didesnės ir didesnės iki nenutrūksta ir nuopuola ant žemės.

Tokios pat žvakės auga ant olos skliautų, bet tos olos žvakės yra ne iš ledo, o iš pusiau permatomų kristalų angliarukšties kalkių. Jas vadinama "stalaktitais." Vandens lašai jais nubėga, nutrūksta nuo jų smaigaliu ir nukrinta ant olos aslos. Nukritęs nuo augstumas ir atsismušęs į aslą, kiekvienas lašas subyra į šimtus vandens dulkių, kurios išlaksto į visas puses. Nuo tų olos sienų ir as-

los akmenis visados yra sumirę vandeniui, tarsi jas ką tik lietus aprasijo. Bet apart to jos yra padengtos tarsi nuovary sluogsniais. Tas sluogsnis taip pat susideda iš angliarukšties kalkių. Jis taip pat auga taip, kaip stalaktitai. Kiekvienas daiktas, nuo tyresnis ir gražesnis rodysis vandens žydrumas.

Tas pats darosi ir giliuose požeminiuose ežeruose. Visos drumzlės, kurias atneša su savimi požeminiai upeliai į tuos ežerus, pamaži nusėda ramiam vandenyje ir nusileidžia ant dugno. Tos drumzlės susideda iš mažyčių dalelių išplaukiančių akmenis. Stipri žibuntų šviesa giliai nueina į permatomą vandenį. Priėjusi iki susirinkusių gilumoj baltų drumzlių, ji atsismušo nuo jų, kaip kad saulės šviesa atsismušo nuo baltų namų sienų. Atsismušusi nuo jų, ji (šviesa) vėl išeina iš vandens. Tą šviesą, kuri du sykiu, gilumon ir iš gilumos, perėjo per storą vandens sluogsnį, mes ir matome.

Kuo daugiau oloje tokių kolumnų ir nusikarandžių nuo skliautų stalaktitų, tuo gražesnis yra ola. Jos salės tada darosi panašios į vidų augstos bažnyčios su kolumnomis, o nusikarandis nuo skliautų stalaktitai yra panašūs į fantastinės formos liktorius. Jeigu niekurie stalaktitai yra nulažę ir jeigu tokią salę apšviest stipria šviesa, tai nuo skliautų pasilieka tūkstančiai įvairių varų spindulių: "tai blizga ir žaidžia spinduliai nulažti stalaktitai, tarsi dideli deimantai, įsodinti į tamso olos skliautą. Ir visa tai padarė vandens lašai — nenuoalsus mažieji darbininkai."

XVIII. Apie vandens spalvą.

Kartais olo salės su skliautais ir kolumnomis pasitaiko požeminiai ežerai. Jų gražumą, kada jie buna apšviesti skaisčiais žibintuvais, aprašyti negalima. Reikia pačiam pabūti ant kranto tokio ežero. Vanduo juose išrodo visai mėlinas, o tuo tarpu taip permatomas, kaip tyriausias krištolas.

Nuo ko paeina ta pastebėjimas vandens spalva? Kad tai supratus, padarykime taip: paimsim stiklinę triubelę su lygiai nupiautais kraštais, poros mastų ilgio ir apie pusės colio pločio. Aplipinsime ją iš lauko juoda popiera taip, kad šviesa nepereitų per triubelės sieną. Paskui ant vieno triubelės galo tvirtai užlipinsime šmotelį tyro stiklo. Kada klijus sudžius, per kitą atvirą galą į triubelę galima bus pripilti vandens iki pat krašto; paskui uždengsime tą galą pirštu; triubelę apversime ir neuindami piršto, įdėsime jos galą į stiklą vandens. Jeigu dabar atimti pirštą, vanduo neišbėgs iš triubelės, kol jos atvirasis galas bus pamerkintas vandenyje. Dabar reikia pripilti į stiklą kreidos miltelių ir pažiūrėti į stiklą per triubelę. Vieton baltos kreidos mes pamatysime tada mėlyną vandenį. Baltos drumzlės, į kurias žiurime per vandenį triubelę,

rodysis mėlynomis, tarsi žiūrėtumėm į jas per mėlyną stiklą. Reikia, vanduo nėra bespalvis, jis turi spalvą. Vandens spalva yra mėlyva (žydri). Kuo ilgesnė bus triubelė, tuo labiau bus vanduo permatomas ir tuo labiau kreida bus apšviesta, tuo tyresnis ir gražesnis rodysis vandens žydrumas.

Tas pats darosi ir giliuose požeminiuose ežeruose. Visos drumzlės, kurias atneša su savimi požeminiai upeliai į tuos ežerus, pamaži nusėda ramiam vandenyje ir nusileidžia ant dugno. Tos drumzlės susideda iš mažyčių dalelių išplaukiančių akmenis. Stipri žibuntų šviesa giliai nueina į permatomą vandenį. Priėjusi iki susirinkusių gilumoj baltų drumzlių, ji atsismušo nuo jų, kaip kad saulės šviesa atsismušo nuo baltų namų sienų. Atsismušusi nuo jų, ji (šviesa) vėl išeina iš vandens. Tą šviesą, kuri du sykiu, gilumon ir iš gilumos, perėjo per storą vandens sluogsnį, mes ir matome.

XIX. Apie mėlinąją olą.

Kaip požeminiuose ežeruose, taip ir niekuriuose kalnų ežeruose vanduo išrodo mėlinas. Į juos įpuola kalnų upeliai, kurie taip pat atneša su savimi smulkiausias baltas drumzles. Šveicarijos kalnuose yra daug tokių ežerų ir daugelis važiuoja į ten delto, kad juos pamatytų. Bet ypač graži mėlyva vandens spalva yra ant vieno nedidelės Italijos salos Kapri. Viduržemio juroje. Čia vienoj veltor, kur tamsi uola augsta stacia siena nusileidžia į jūrą, juoduoja nedidelis įėjimas į trumpą ir žemą koridorių. Tas koridorius veda į didelę olą. Visa ola susideda iš vienos didelės salės. Tokios olos vadinasi grotto. Olos sienos nusileidžia tiesiai į jūrą, kuri įeina į olą tuoju siauru koridoriu. Kaip tik pereini koridorių ir valtimi įplauki į pačią olą, tai pasirodo, tarsi butum papuolęs į kokį tai žydrių debesį. Ir sienos, ir skliautai tarsi aprausti mėlyva migla. Oras aplinkui išrodo mėlyvas, o vanduo blizga ir lais-

tos, kaip tyras mėlinas atlašas. Užgaus valtininkas įkilo, o nuo irko, kaip kibirkštis pasipilia blizgantį lašai. Vanduo tarsi šviečia ir savo mėlyva šviesa pripildo olą. Ne veltui italai ir praminę jį "mėlynasis grotto."

Visą tai išaiškinama tuo, kad dienos šviesa įeina į olą per vandenį. Vedantis į olą koridorius yra taip žemas, kad plaukiant juo reikia gulti ant valties dugno. Kada užplaukia dągi nedidelė vilnis, valties kraštai atsismušo į koridoriaus skliautą. Tiesioginė šviesa vos įeina per koridorių. Bet koridoriaus sienos giliai nusileidžia į žydrią jūrą vandenį ir per jį įeina dienos spinduliai. Jie ušviečia baltą žydriosios olos dugną, o paskui atsismušo nuo to dugno vėl išeina iš vandens. Tokiu būdu jie įeina į pačią olą. Savo šviesą žydrijoji ola gauna iš mėlyvo vandens. Štai kodėl ir rodosi, kad olos vanduo šviečia.

(Bus daugiau)

Skaumus ir gėlimus nutildo

PAIN-EXPELLER
Valstakanklis užg. S. V. Pat. Ofiso

DRAUGAS REIKALĖ

Phone Monroe 4680
North American Accordion Mfg. Co.
Išdirbėjai geriausių ir lengviausių armonikų, pianų ir kitų instrumentų. Mes mainome senas armonikas į darome naujas.
924-26 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Paskelbimas
Dr. Harwood GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
829 S. Oak Park Ave. Oak Park.
Atidare savo vyriausią ofisą: iš atžvilgio metų praktikos, palaikysiu pašvesdamas dvi valandas, du kartus savaitę biudniams žmonėms.
Imkit Forest Park "L" iki Oak Park Ave. 3-ies durys į šiaurį nuo stoties.
Val. nuo 4 iki 7 val. vak.
Tel. Oak Park 817

Kodel per "Naujienas"

Su kiekviena diena vis didesnis žmonių skaičius siūnčia pinigų Lietuvon per Naujienas. Tai yra todėl,

- 1) kad Naujienų vedėjai yra žmonės, kurie užsipelnė didžiausią pasitikėjimą,
- 2) kad Naujienos parodė didžiausią gabumą atlikti reikalus kuogeriausia ir kuogreiciausia, — taip kaip niekas kitas negali;
- 3) kad kiekvieną pinigų siuntinį (parlaidą) Naujienų Pinigų Siuntimo Skyrius leidžia Lietuvon ne vėliau kaip ant rytojaus po pinigų priėmimo;
- 4) kad Naujienų čekiai ir perlaidos apmokama Lietuvoje iki paskutinio skatiko, kada jie mainomi Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko ar jo skyriuose;
- 5) kad Naujienų siūnčiamus pinigų Lietuvoje išmoka tuojaus, kaip tik pinigų priėmėjas atsiliepa į Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko pranešimą, kad pinigai atėjo, arba pats kreipiasi į banką, paduodamas Naujienų kvito numerį.

Lietuvos žmonės prašo Amerikiečių siūsti pinigų Lietuvon tikiai per Naujienas, o Lietuvos bankai tai pataria.

Per Naujienas galite siūsti pinigų ir į lenkų užimtą Vilniaus guberniją, o taip jau ir į visus kitus svieto kraštus.

NAUJIENOS, Chicago, Ill.
1739 So. Halsted St.,
NAUJIEŲ PINIGŲ SIUNTIMO SKYRIAI CHICAGOJE

BRIDGEPORTO SKYRIUS
3210 So. Halsted St., Tel. Boulevard 9663
TOWN OF LAKE SKYRIUS
1614 West 46th Street, Tel. Boulevard 0672
BRIGHTON PARK SKYRIUS
4138 Archer Ave., Tel. Lafayette 7674
WEST PULLMANO SKYRIUS
523 West 120th St., Tel. Pullman 0169
ROSELANDO SKYRIUS
233 East 115th St., Tel. Pullman 0659

Panašus skausmas koki šis moteris turėjo.

Per du mėnesius negalėjo apsiverst lovoje. Lydia E. Pinkham Vegetable Compound galutinai sugrąžino sveikatą.

Seattle, Wash. — "Iš pradžių varstė skausmai, kad negalėjau ant kojų pastovėti, vėliau ėmė kaitis krėsti ir karštis ir tokis skausmas kad negalima buvo pakeisti. Negalėjau lovoje apsiversti ir negalėjau dešiniame šone užmigti. Tokia me padėjime išbuva per du mėnesius, mėginau viską, kas tik ką pasakė, koliai mano sesuo neparnėse butelį Lydia E. Pinkham Vegetable Compound. Ėmiau reguliariai, koliai didėję skausmai neapleido ir koliai negalėjau atsikelti ir atlikti savo darbą. Skausmas apleido mano šoną ir jaučiausi gerai visame kūne. Žinau daugelį moterų, kurioms pagelbėjo." — Mrs. G. RICHARDSON, 4640 Oscar St., Seattle, Washington.

Šis yra kitas nuotikis, kuomet Lydia E. Pinkham Vegetable Compound išdavo gerą pasekmę po "mėginimui visko, kas tik ką pasakė" o nieko negelbėjo.

Jei kenti skausmą, nerviškumą ir visuomet pailsusi; jei dvasioje nupuołusi ir nesijauti gerai, imk Lydia E. Pinkham Vegetable Compound. Gali netik pasiluosuoti nuo tų visų nesmagumų, bet vengt išsivystymo ir daug pavojingesni nesmagumų.

Pinigai is Waukegano LIETUVON

Geriausią siūsti per
J. E. Bruzevičių
Taipgi geriausias ir nuosirdus pataravimas visokiuose reikaluose.

Waukegan Pharmacy
J. E. Bruzevičius aptiekorius
705 S. Sheridan Rd. Waukegan, Ill.

Pinigai is Bridgeporto i LIETUVĄ

per
NAUJIENAS
3210 So. Halsted St., Tel. Boulevard 9663.

The CIRCIET
NO 1500 PRICE \$1.50
Circiet pats veikia, tik užsimani per galvą, sušvegi per juosmenį ir išsitašo. Jei negali gaut, prisiųsk krutinės miera, antraš ir \$1.50, o išsusiame Circiet. Sizes 34 to 48.
Nemo Hygienic-Fashion Institute 120 E. 16 St. New York, Dep't M.

K. GUGIS
ADVOKATAS
Miesto ofisai
127 N. Dearborn St., Room 1111-13
Tel. Central 4411. Val. nuo 9-6
Gyvenimo vieta:
3323 So. Halsted St.
Valandos: nuo 6 iki 8 v. v. kiekvieną vakarą, išskyrus utarninką ir ketvergą. Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto.

JOHN KUCHINSKAS
LIETUVIS ADVOKATAS
2201 W. 22nd St., kėrtė Leavitt St.
Telephone Canal 2552
Valandos: 4 iki 6 po piet, ir nuo 7 iki 9 vakaro.
Veda visokias bylas visuose teismuose. Ekaminavoja Abstraktus ir padirba visokius Dokumentus, perkant arba pardodant Lotus, Namus, Farmas ir Biznius. Skolina Pinigus ant pirmo morgėjaus ant lengvų išlygų.

Tel. Randolph 4758
A. A. SLAKIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmietyj. ASSOCIATION BLDG. 19 So. La Salle St. Room 1303
Valandos: 9 ryto iki 5 po pietų
Namų Tel.: Hyde Park 3395

V. W. RUTKAUSKAS
Advokatas
29 So. La Salle St. Room 530
Tel.: Central 6390
Vak. 812 W. 33 St. Chicago. Tel. Yards 4681

Tel. Haymarket 3669
JOSEPH W. GRIGAL
Lietuvis Advokatas
Kambaris 806, Home Bank Bldg., Kamp. Milwaukee ir Ashland Aves
Ofiso val.: nuo 9 iki 5 ir nuo 7 iki 9 vakare.

S. W. BANES
ADVOKATAS
Val.: 9 A. M. iki 5 P. M.
1311 Recter Building
79 West Monroe Street, Chicago.
Phone Central 2560
Rez. 3203 So. Halsted St. Yards 1015. Val.: 6 iki 9 val.

J. P. WAITCHES
LAWYER Lietuvys Advokatas
Dienomis: Room 511 — 127 N. Dearborn St.
Telephone Dearborn 6096
Vakaraais: 10736 S. Wabash Ave. Tel.: Pullman 6377.

Tel. Lafayette 4223
Plumbing, Heating
Kaipo Lietuvis, Lietuviams visados patarnauju kuogeriausiai.
M. Yuška,
3228 W. 38th St., Chicago, Ill.

A. MASALSKIS
Graborius
Atliekame darbą kuopigiliausiai. Mažus grabus turime nuo \$3 ir augščiau, didelius nuo \$25 ir augščiau. Taip pat turime geras automobilius del krıkstynų ir tt.
Reikale kreipkitės
3307 Auburn Ave. Tel. Boulevard 4139

Bankruto Išpardavimas

Pirkome visą staką nusibankrutusių P. Stein, kurį išleido Suv. Valst. Apskritis Teismai ir kuris susideda iš puikiasių parkimų vieny ir dviejų kėlinių siūtų ir overkotų visokių stailų, patinių ir dydžio, apie už 40% ant dolerio. Išimtykit sekama kainas: 1 ir 2 kėlinių siūtai po \$15.00 ir aukščiau. Vyrams ir vaikams overkotai po \$10 ir aukščiau. Vyrams darbinės ir pasipušimui kėlinės \$2.50 ir aukščiau.
Atlara kasdieną iki 9 val.; nedėliomis iki 5 val.

S. GORDON,
Dvi įeigos: 1401 S. Halsted St. ir 739 W. 14th St.

SLAPTYBIŲ KATALOGAS
Norinti parsitraukti Slaptybių Katalogą prisiųskite 10 centų stamponą. Taipgi parsiųskite savo niškų antrašą — Jūsų reikalavimas bus į trumpa laiką išpildytas.
W. MISEVICH,
4630 So. Ashland Av., Chicago, Ill.

Ar socializmas yra neišvengiamas?

August Glaessens.

(Tęsinys)

Pasilikusieji užpakaly buvo panaudoti darbui del operavimo industrijos, kad aprūpinus reikalavimus nekariaujančių. Su pagalba moderninės industrijos, tie žmonės pagamino pakankamai del išlaikymo savęs, ir tarp jų pridygo dešimtis tukstančių naujų milijonierių.

Kokio labiau verstino įrodymo jūs norite del ilustravimo stebėtinio produktyviškumo moderninės industrijos ir darbo? Koks įtekmingesnis prašymas gali būti padarytas del radikales permainos mūsų industriniuose santykiuose? Koks labiau imponuojantis faktas gali būti pristatytas prirodyti umos galimybes didelio sutrumpinimo darbo valandų visiems darbininkams?

Socialistai pranašavo tą galimybę per pastaruosius penkis dešimtmečius. Jų nesuskaitomi leidiniai ir prakalbos ragino atkreipti dėmesį į faktus, remiančius jų pranašavimus. Ir karas iškėlė juos kaip konservatyviškų vaizduotojų ir stebėtinai rimtus pranašus ateinančios civilizacijos.

Socializmas proponuoja panaikinti privatinių valdymą moderninės industrijos. Jis reikalauja padaryti galą mūsų lenktyniuojančiai ekonominiai kovai ir suorganizavimą visų žmoniškų pastangų ant milžiniško kooperatyvio pamato. Jis taipgi proponuoja pašalinti industrinio dvigubimo ir besąmoningo eikvojimo mūsų kiekvieno del savės ekonominės sistemos.

Kuomet tie dvigubiniai tampa panaikinti, eikvonė medžiagos ir gyvybės sumažinta ir kiekvienas sveikas pilietis leistas dirbti, tuomet žmoniška misija mašinerijos ir moderninis našumas pagalios gali būti atsiestas. Tos misijos pareiga yra greitas sutrumpinimas sunkių ir vargingų darbo valandų iki absoliučio minimumo, pakankamo del patenkinimo draugiškos reikalavimų.

Nedarbas tuomet bus pasismaginimas vieton besikankinimo. Žmogus prie socializmo naudos savo gaminių pervirši taikoje ir smagume.

Tuomet žmogus dirbs, kad gyventi! Mašinerija turės atlikti tik vieną funkciją — panaikinti bereikalingą triušą. Galutinai ji turi tapti darbo taupytoja.

Žmogus pasiiluosavęs iš pavygimo parupinimo savo elementarinių smagumų neišmatuojamai iškilis aukščiau gyvųjų. Jo protinis, kultūrinis ir dvasinis tobulumas pražydės grožyje, kuri perviršys jo visus puikiausius sapnus.

Socializmo neišvengiamumas. Intelligentiškas ir gerai supratęs asmuo neabejoja apie galimybę visiško panaikino ekonominio neužtikrinimo ir nedatekliaus. Tai yra socializmo programa ir siekis. Aštriai socializmo kritikai pripažįsta, kad skurdas ir neturtas turi greitai sustoti kankinę civilizuoat žmogų. Herbert Spenceris pripažino socializmo neišvengiamumą, nežiurint to fakto, kad jis skaitė jį kaip nelaimę ir kovojo, kad suturtėtų jo įvykimą.

Apart socialistų, skaitlingi progresyviai ekonomistai ir sociologai taipgi pareiškė, kad socializmas yra neišvengiamas. Jų pranašavimai yra paremti patikėtiniais faktais, surinktais iš lengvai patėmiamų informacijų šaltinių.

Ilustracijos paduotos pirmesniuose skyriuose iškėlė tuos faktus, kurie sudaro pamatą socializmo programai galimy-

bės ir garantuoja realizavimą jo vilčių. Darodymai, atidengti stebuklais moderninės industrijos, ir jos milžiniški turto išdirbimai išpranašavo gerovę kur kas didesnę, negu dabar įsivaizduojama.

Saukiąs reikalavimus sumaningesnių ir teisingesnių metodų padalinime turto, kuri sutveria moderniškas sumanumas, stipriai pasireiškia kiekvieno sumaningo ir inteligentiško asmens prote. Kontradikcijos mūsų socialėj padėty, stebėtinai išteklius vienoj pusėj ir sugedusios kondicijos masių antroj — yra įtikintiniausis darodymas reikalingumo pamatinių permainų turto padalinime.

Susikirtimas tų priešingų pusių mūsų dabartinių klasių kovos fazėj greitai skinais sau kelią link sprendžiamojo galo. Didelė žmonių masė, darbininkai, dienai po dienos tampa vis daugiau ir daugiau sąmoningai apie nelygybę — dalį gerų gyvenimo daiktų, kuriais jiems tenka pasitenkinti.

Tie visi faktoriai sudaro judomąją pajiegą, kuri stumia judėjimą linkmėn išsišimo mūsų netiklusio socialio surėdymo ir parodo neišvengiamumą besiantinančių permainų socialiuose santykiuose. Pavadink tai socializmu ar koku kitu vardu. Jis ateina. Jokia žmogiška spēka ar įstaiga negali jo atėjimą sulaukyti.

Pazinimas socialės evoliucijos jėgų teikia teisingesnį išaiškinimą faktų socializmo neišvengiamumo ir, negana jo, tai išvysto supratimą elementų socialėj eigoj ir tendencijų link ateinančių permainų. Faktiniai, mes galime sužinoti kur kas svarbesnę informaciją apie tą dalyką. Prie to dalyko mes sugrįšime kitam skyriui.

Evoliucija.

Evoliucija reiškia pajiegą, kurios tveria nuolatinės ir progresyves permainas gyvuose ir negyvuose daiktuose. Eiga nuo paprasto prie pinesnio, nuo žemesnio prie aukštesnio buvo laipsnio yra pasekme evoliucinės permainos. Padarykime tai biski papastesniu.

Pavyzdžiui paimkime kiaušinių (šviežių, jei norite). Cheminiai, tai yra palyginamai paprasta kombinuoatė. Jo sudėtinės dalys yra baltymas, trynys, branduolys ir kiautas. Perėjimo eigoj tveriasi stebėtinai permainos. Pamažėliu jis rutuliuojasi iš paprastos kaminuotės substancijų į painų organizmą — viščiuką, gyvą sutvėrimą iš kaulų, mėsos, odos, plunksnų ir veikiančios įtakos dešiniojo ir kairiojo sparnų. Gilė, besivystanti ir drutą aržuolą, yra antara panaši ilustacija. Panašiai mes galime išaiškinti evoliucijos termino reikšmę, reiškianti pajiegą nuolatinio, besitrukuojančio ir progresuojančio keitimasi; žengimas iš žemesnio ir aukštesnio laipsnių ir iš paprasto į pinesnį stovį.

Visa gamta yra manifestacija tos nuolatinės ir atkaklios evoliucijos pajiegos. Negyva medega, augmenys ir gyvunai — visi yra vergals tos pajiegos. Sutvėrimai augmenų ir gyvųjų karalių yra priversti prisitaikyti prie tų permainų arba sutikti su jomis įvairiose fazėse gyvenimo kovonės, kaip evoliucijos padarinio. Jei jie tam pasipriešina, tai jie nustoja gyvauoti.

Socialė Evoliucija.

Žmogaus atėjimas žymiai perkeitė evoliucijos krypsnį. Žmogus yra vienintėlis gyvunas, kur „beždioniavo“ su evoliucija. Ir dėka jo įsimašymui su evoliucijos pajiegomis, nauja drama pasireiškė ant gyvenimo scenos.

Vieton prisitaikyti prie gyvenimo sąlygų ir jų padiktavimų, žmogus pradėjo taikyti ir tvarkyti gyvenimo sąlygas prie savo paties noro. Žmonijos rasės istorija nuo laikų atsiskyrimo nuo

gyvųjų karalių iki dabartinio jos painio stovio yra istorija kovonės žmogaus su gamta del viršenybės.

Taigi evoliucija buvo kaip padarinė. Žmogus laimėjo pergalę po pergalės. Jis perkeitė naktį į dieną, užviešpatavo negyventiniausiuose klimatuose, išplaukiojo visas didjurių slapybes, užvaldė orą ir paniekino gravitacijos įstatymą, pakinko elementus savo naudai ir perkeitė žemės dirvą į didesnį ir didesni gausos augimą. Pamažėliu traukdamas savo pusėn visagalingą evoliucijos jėgą, žmogus pasuko jos eigą sau prielankion pusėn.

Evoliucijos pajiegos, valdančios augimą ir eigą žmonijos rasės, yra pinesnės negu tos augmenų ir gyvųjų karaliuose. Taigi žmonijos evoliucija yra užvadyta „socialė evoliucija“.

(Bus daugiau)

Dar del pasų išsiemimo

Šiomis dienomis Lietuvos Atstovybė išsiuntinėjo visoms pasakolos stotims ir kitoms įstaigoms, susijusioms su Atstovybe, pasų aplikacijų blankų, registracijos kortelių ir instrukcijų, kaip pasukoti stotima ir kitoms įstaigoms geriausiai atlikti tą darbą. Taigi turintieji įvairių abejojimų, ar klausimų registracijos ir pasų išsiemimo reikale lai kreipiasi į stotis, ar kitas minėtas įstigas.

Atstovybė yra gavusi įvairių užklausimų registravimosi reikale. Be to lietuvių spauda iškelia taip-pat įvairių klausimų ir abejojimų. Todel matome reikalingu paduoti lietuvių visuomenei kai-kurių paaiškinimų.

1. Įstatymas apie Lietuvos pilietybę ir apie Lietuvos piliečių svetur gyvenančių registraciją ne kurioje nors Atstovybėje buvo sumanytas ir apgalvotas, bet buvo užmantas ir išleistas Lietuvos Valdžios, Seimo ir Ministrų Kabineto kuri čia beabėjo vadavosi tikrąjį ir sąvarbiais Lietuvos Valstybės reikalais.

2. Amerikoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams metinio mokesnio už pasą atnaujinimą yra nustatyta ne \$10.00 kas met, bet \$5.00 kas met. Tik pirmutiniaus metais išsiimant pasą reikia įmokėti \$10.00, gi paskui kas met, pasą atnaujinant, reikės mokėti po \$5.00. Tą mokesnį nustatė ne Lietuvos Atstovybė Washingtone, bet Lietuvos Valdžia.

3. Daugelis Lietuvos piliečių jau turi išsiemę Lietuvos pasus. Aišku, kad tokiems nebereikia išnaujo pasų imti, tik jų pasą terminui besibaigiant jie turės kreiptiesi į Atstovybę del pasą atnaujinimo.

DAVID RUTTER & CO.,
Anglis ir Kokasai
Pirkite anglis tiesiai iš retail klenų. Visur pristatom.
South Side ofas 3301 Normal Av.
Tel. Yards 2296.

Prisirengk Apsišildyti

Salti orai gan greit ateis. Turime ant rankų daugybę naujų ir vartotų RADIATORIU, BOILERIU, PAIPU, FITINGU, VELVIU ir visako, ko tik reikia prie apšildymo įrengimo — už labai prienamą kainą.

Atnešk savo stupos planą arba ir taip skečą, o mes suteiksime nurodymus, kiek atsieis materijolas.

Taipgi, ant pareikalavimo pasiusime šilumos inžinierių į jusų namą, paaiškinimui, kaip įsivesti šilumą.

Taipgi paskoliname visokius prie darbo reikalingus įrankius veltui.

Duokit mums pamėgint, o mes tamistai sutauypsime 25% ant materijolo.

Užlaikome visokias plumbingo reikmenis už prienamą kainą. Užsiganėdinimą gvarantuojam, arba mielai pinigų grąžiname bile laike.

M. Levy & Company
Kampas State ir 22-os gatvių Tel. Calumet 0645 ir 1692
SKYRIUS 4548 Cottage Grove Ave. Tel. Drexel 3407

4. Jei kurie būdami vargingoje padėtyje negalėtų įmokėti reikalaujamo mokesnio už pasą, arba jo atnaujinimą, tokie lai gauna iš Paskolos Stoties atatinamą paliudijimą ir prisienčia jį Atstovybėn, kuri išduos pasą ta be mokesnio. Tečiau neturtas nepaliuosuoja piliečio nuo priedermės išsiimti pasą, t. y. ir neturtingas turi paduoti aplikaciją del pasą.

5. Seimynos tėvas išima vieną tik pasą sau, savo žmonai ir savo vaikams, ir vieną tik mokesnį už visus teuzmoka. Žmonai ir vaikams (iki 17 metų) atskiri pasai nereikalaujami.

6. Jaunikaičiai ir merginos baigę 17 metų amžiaus, privalo išsiimti atskirus pasus.

7. Lietuvių, Amerikos piliečių turtas Lietuvoje, ar tai žemė, ar pinigai, nekonservuojama ir visai nemanoma konfiskuoti.

8. Lietuviai, Amerikos piliečiai gali važiuoti į Lietuvą su Amerikos pasu užvizuotu Lietuvos Atstovybėje Washingtone. Tokie, norėdami Lietuvoje apsigyventi, ir įsigyti turto turės taikintis prie Lietuvos įstatymo apie pilietybę.

Lietuvos Informacijų Biuras.

SVEDIJOS AMERIKOS LINIJA

LIETUVA

Greitas pasažierinis kelias nuo NEW YORKO iki LIEPOJAUS per Gothenburgą, Svediją. Pasažieriai bus transferuoti ant jurių tiesiai į Liepoją.

S. S. Drottningholm Rugs. 23, Sp. 28
S. S. Stockholm Rugs. 5, Spalio 14.

Trečios klesos kainos:

iki HAMBURGO \$103.50, iki DANZIGO ir PILIAVOS \$106.50

LIPOJŲ ir MEMELI \$107.00

Su damokėjimu \$5.00 taksu Trečios klesos pasažieriai turi kabinus tikiai 2-4 lovukėn.

Nereikia Svedijos pasporto vizos. Kreipkitės prie Vietinių Agentų arba Swedish American Line, 70 E. Jackson St., Chicago, Ill.

French Line

Jurėmis visa kelionė ir į Lietuvą garsiavim PARIS, išplaukia Rugs. 13 ir Spalio 4.

Puikiausias sutvarkymas — kambariai dviese, keturiems ir šešioms žmonoms, su prausimosi būdu, bėgančiu vandeniu kiekvienas kambaris. Valgomasis kambaris, rūkymo, baras, barberinė, atdaras padengtas viršus, puikiausias prancūziškas valgis, vynas ir alus teikiama veltui, muzika, šokiai. Kartu yra ir perkabėtojas.

Specialia laivas POLOGNE susijungia su laivu PARIS prie Harve ir plaukia tiesiai į Memelį.

Tik ant amerikoniško arba lietuviško pasporto, francūzų vizos nereikia. Visais reikalais kreipkitės prie vietos French Line agento, arba į kompanijos ofisą, 19 State Street, New York, City.

Chicago ofisas 133 N. Dearborn st.

LIETUVA WHITE STAR
Cherbourg ir Southampton
Greitas susisėimas su Baltiko portais
Homerie—Aug. 19; Rugs. 9; Rugs. 30
Majestic—Rugs. 26; Rugs. 16; Sp. 7
Olympic—Rugs. 2; Rugs. 23; Sp. 14;

AMERICAN LINE
New York i Cherbourg i Hamburg
Mongolia Rugs. 31; Spal. 5; Lapkr. 9
Minnekahda (3 kl.) Rugs. 7; Spalio 12
Manchuria Rugs. 14; Sp. 26; Lap. 30
St. Paul Rugs. 21

RED STAR LINE
New York-Hamburg, Libavą ir Danzigą
Samland tik 3 klesą Rugs. 12
Atsikvieskit savo gimines ir draugus ant pagabių mūsų linijos laivų.
Geras maistas, Smagus kambariai.
Mandagus patarnavimas. Žemos mūsų kainos.
Kreipkitės prie:
PASSENGER DEPARTMENT
14 No. Dearborn St., Chicago, Ill.
Arba prie vietinių agentų

NORTH GERMAN LLOYD
Dubeltavaisis šriubais garlaiviai
NEW YORK-BREMEN
Garlaiviai išplaukia kas antrą sereidą.
Puikiai įrengta trečios klesos parankumai.
Pakankamai valgio — puikus uždaryti kambariai del 2, 4 ir 6 ypatų.
Delei platesnių informacijų kreipkitės prie vietos agentų.
North German Lloyd
Geo. W. Clausenius
100 N. La Salle St., Chicago, Ill.

Dr. M. T. Strikol'is
Lietuvis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4601 So. Ashland Ave.
Val. 6 iki 8 vak.
Ofiso Tel.: Boulevard 7820
Namų Tel.: Lafayette 0263

Rezidencijos Tel. Yards 5142
Val.: 10 ryto iki 8 vak.
DR. A. R. MERSCHATS
DENTISTAS
Ofiso Tel. Boulevard 7179
3243 So. Halsted St., Chicago.
Nedėliedienas pagal sutarimą

Dr. I. E. MAKARAS
Lietuvys gydytojas ir Chirurgas.
10900 Michigan Ave.,
Roseland, Ill.
Tel. Pullman 0342 ir Pullman 0349
Val. 10—12 ryte ir 7 iki 9 vakare.

DETROIT, MICHIGAN

West 1394 Heml. 6678
WM. J. STOLL CO.,
J. Balchiunas pagalbininkas (arba asistentas)
GRABORIUS
1029 — 25th St., 9509 Cardoni
Detroit, Mich.

DR. F. MATULAITIS,
8709 Jos. Campan Av.
DETROIT, MICH.
Ofiso valandos: 1—3 dieną
7—8 vakare
Tel. Market 6234, Market 4526

Generliškas Kontraktorius ir Budavotojas
Juozas F. Daytonas
Ofisas 312 Holden Bldg.
Telp Main 3423, Hickory 6142
DETROIT, MICH.

TEISINGAS PATARNAVIMAS.
Pritaikau akinius, sudužusius stiklus ir sulaužytus rėmus sutaisau į trumpą laiką.
Užtikrinu visems, kad gausite puikiai patarnavimą ir užganėdinimą.
Vienintėlis Lietuvis (Optometrist) akių daktaras ant Bridgeporto.
DR. SERNER, (SERNAS)
3315 So. Halsted St., Chicago.
Val. 6 iki 9 vakare, ned. 10 iki 1

Serganti žmonės yra užprašomi pasitarti su Dr. Ross.
DYKAI PATARIMAI
Geriausi AMERIKOS IR EUROPOS gydymo būdai nuo

Chroniško Nervingumo Kraujo Šlapimo ir Privatinių Ligu

Jeigu jūs turite bile kokią ligą, nenusiminkite. Atvažiuokite kad ir iš toli suteiksiu geriausį gydymą.

DR. B. M. ROSS
35 South Dearborn St.
(Kampas Monroe ir Dearborn St.)
Imkite elevatorių iki 5-to aukšto
Priėmimo kambarys 506,
Chicago, Ill.
Ofiso valandos 10-5 po piet. Nedėliedienais 10-1 po piet. Panedėlyj, Sereidų ir Subatų vakarais 6-8 v.
TRISDEŠIMTS METŲ TOJE PACIOJE VIETOJE.
Vieta kurioj tukstančiai žmonij liko išgydyti, tai geriausia vieta ligonių atsilankymui.

PINIGAI

iš

ROCKFORDO

Lietuvon

Rockfordiečiai lietuviai pinigams siusti Lietuvon neturi patogesnės ir geresnės įstaigos kaip

Rockford Real Estate and Loan Co.

Čia ir visokius nuosavybės reikalus geriausia atliksite. Siųskite pinigus per

Rockford Real Estate and Loan Co.

809 So. Main St.,
Rockford, Ill.

PINIGAI

iš

West Pullmano

Lietuvon

West Pullmaniečiams ir kitiems pietų Chicagos gyventojams patogiausia įstaiga pasiuntimui pinigų Lietuvon yra Kartano aptieka, 523 W. 120-th St., West Pullman, Ill.

Pinigai nueina Lietuvon greitai su pilna gvarantija. Iš West Pullmano siųskite pinigus Lietuvon per Naujienų Skyrių Kartano aptiekoje, 523 W. 120-th St., West Pullman, Ill.

MRS. A. MICHNIEWICH AKUŠERKA
3101 So. Halsted St., kampas 31 gat.
Telefonas Yards 1119

Baigus Akušerijos, kolegą; 11 g. praktikuoti Pensilvanijos hospitalėse. Pasėtingai tarnauja arie gimnazyje. Dėl la rodą vėloso lirose ir kiokuose reikalauose merims ir merginoms.

DR. HERZMAN
IS RUSIJOS

Gerai lietuviams žinomas per 15 metų kaip patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.

Gydo aktrai ir chroniškas ligas, vyrai, moterų ir vaikų pagal naujausias metodus X-Ray ir kitokius elektros prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W. 18th St., netoli Fisk St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietų, ir nuo 6 iki 8 val. vakarais.

Telefonai: Dienomis: Canal 3110 arba 357

Nakt. Drexel 950

Boulevard 4136

3313 So. Halsted St.

Val.: 9—10 A. M. ir 8—9 val. vak.

PRANESIMAS
Ofisas Dr. G. M. Glaser pereina į rankas žento ir partnerio Dr. Charles Segal. Visi senieji pacientai ir draugai apaliks apžiūrėjimą ir gydymą kaip ir nuo paties

DR. G. M. GLASER
Ofisas:

3149 S. Morgan St., kertė 32 St.

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 ryto iki 3 po pietų, 5—7 vakare. Nedėliomis nuo 10—2 po piet.

Telephone Yards 687

DR. CHARLES SEGAL

Praktikuoja 15 metai

Ofisas

4729 So. Ashland Ave., 2 lubos

Chicago, Illinois.

Specialistas džiuvos

Moteriškų, Vyriškų ir Vaikų ligų

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryte, nuo 2 iki 5 val. po piet ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 val. ryte iki 1 val. po piet.

Telefonas Drexel 2880

Telefonas: Boulevard 7042

DR. C. Z. VEŽELIS

Lietuvis Dentistas

4712 South Ashland Ave.,

arti 47-tos gatvės

Tel. Pullman 5432

A. SHUSHO AKUŠERKA

Turiu patyrimą moterų ligose; rūpestingai prižiūriu ligonę ir kūdikį laike ligos.

10929 S. State St., Chicago, Ill.

MRS. M. WAITKIEWICZ (Baniene)

Akušerka

3113 S. Halsted st.

Tel. Blvd. 3138

Per 15 metų pasėmingo praktikavimo turiu patyrimo. Pasėmingai patarnauju prie gimdymo. Kiekvienam atsitikime teikiu ypatingą ir išvėdintą prižiūrėjimą. Dėdu patarnauju moterims ir merginoms veltui.

Jei abejoji akimis, pasiteirauk

Dr. A. R. BLUMENTHAL

Optometrist

Tel. Boulevard 6497

4649 S. Ashland Ave.

Kampas 47-tos gat. 2-ros lubos.

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

X-Spinduliai

Ofisas 2201 W. 22nd St., kampas 5

Leavitt St. Tel. Canal 6222.

Rezidencija 3114 W. 42nd St.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Published Daily except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor P. Grigaitis.

1739 South Halsted Street
Chicago, Illinois.
Telephone Roosevelt 8500Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$8.00 per year in Chicago,
8c. per copy.Entered as Second Class Matter
March 17th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.Naujienos eina kasdien, išskyrant
nedėdienius. Leidžia Naujienu Ben-
drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8500.Užsimokėjimo kainai
Chicagoje — paštui:
Metams \$8.00
Pusei metų 4.50
Trims mėnesiams 2.25
Dviem mėnesiams 1.50
Vienam mėnesiui 1.00Chicagoje per nešiotojus:
Viena kopija 3c.
Savaitė 15c.
Mėnesiui 75c.Suvienytose Valstijose ne Chicagoje
paštui:
Metams \$7.00
Pusei metų 4.00
Trims mėnesiams 2.00
Dviem mėnesiams 1.50
Vienam mėnesiui .75(Atpiginta)
Metams \$8.00
Pusei metų 4.50
Trims mėnesiams 2.25
Pinigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu, kartu su užsakymu.

Patvirtinimas.

Kada mūsų bendradarbis, Kunigas, pranešė iš Kauno apie tuos atžagareiviškus dalykus, kuriuos Lietuvos klerikalai idėjo į konstituciją, tai "Draugas" rašė, jogei "Naujienu" paduotosios žinios esančios neteisingos. Bet atėjusieji iš Lietuvos laikraščiai pilnai patvirtina mūsų bendradarbio pranešimus; juos patvirtina ir Socialdemokratų Frakcijos pareiškimas, perskaitytas iš St. Seimo tribunos rugpjūčio 1 d. (vakar tilpo "Naujienu").

Klerikalų organui dabar nepaliks nieko kita, kaip tik tai stengtis įtikinti savo skaitytojus, kad tie konstitucijos darymai, kuriuos smerkia Lietuvos socialdemokratai ir kartu su jais visi pažangieji Lietuvos žmonės, esą geri. Tegul jisai mėgina tai daryti, ir mes pažiūrėsime, ar Amerikoje gyvenantys lietuviai katalikai pritars tam, kad Lietuvos konstitucija palieka mirties bausmę, kad ji nepripažįsta darbininkams teisės organi-

zuotis ir streikuoti, kad ji suteikia respublikos prezidentui monarchines teises, varžo sąžinės laisvę ir tt.

Tegul jisai, be jokių jėzuitiškų triksų, stoja prieš katalikus darbininkus ir pamėgina apginti savo sėbrų atliktuosius darbus St. Seime!

Algų pakėlimas
plieno darbi-
ninkams.

Plieno trustas savo 156,000 darbininkų pakėlė algas nuo 30 centų valandai iki 36 centų, t. y. 20-čia nuošimčių. Paviršiumi žiūrint, tai yra labai keistas dalykas, nes kaip tik dabartiniu laiku darbininkų algos visoje Amerikoje yra karojamos. Bet arčiaus pažvelgus į tą dalyką, nieko keisto nėra.

Algų yra šandie karojamos geriaus apmokamiems darbininkams. Kaip taisyklė, šita darbininkų rūšis yra susiorganizavusi į unioną ir sugeba savo išnaudojams pasipriešinti. Jų algų todėl kapitalistai ilgą laiką nejudino, kuomet neorganizuotiems darbininkams jau senai buvo numušti uždarbiai. Šių darbininkų algos yra pasiekusios jau tokio žemo laipsnio, kad jie nebegali išgyventi.

Apie plieno trusto darbininkus, pavyzdžiui, paduodama tokios žinios, kad jau pernai metais gegužės mėnesyje jų algos buvo numuštos 20-čia nuošimčių. Mėnesiu vėliau tapo panaikinta padidintoji mokesčiai už viršvalandį; o rugpjūčio mėnesyje 1921 m. algos tapo dar kartą numuštos, iki jos pasiekė 30 centų valandai, — kuomet metai prieš tai jos buvo 47 centai.

Taigi paprastųjų darbininkų algos plieno industrijose buvo numuštos daugias kaip 30-čia nuošimčių, palyginus su tuo, ką jie gaudavo 1920 m., ir pasidarė taip žemos, kad tai industrijai ėmė pritrūkti darbininkų, nežiurint to fakto, kad daugias kaip milijonas darbininkų Amerikoje vaikščiojo be darbo. Trustas dabar pakėlė algas delto, kad jisai negalėjo gauti kiek reikia darbininkų.

Apžvalga

DVIGUBAS SKEBAS.

Vietinis komunistų laikraštukas "Vilnis" išniekino pažangios visuomenės demonstraciją (įvykusią pereitą nedėdienį) ir išgyrė klerikalų demonstraciją. Jisai sako, kad katalikai turį but patenkinti, jogei jų manifestacija "pavyko".

Iš to matome, kad "Vilnis", kuri yra spausdinama skebu spaustuviėje, atvirai skebauja ir politikoje. Ji remia tuos gaivalus, kurie padėjo Lietuvos klerikalams uždėti jungą ant Lietuvos liaudies.

"Vilnis" tur-but mano, kad "sandvičiai" iš Maskvos greitai gali pasibaigti, todėl ji jau iškalno taikosi prie klerikalų ragaišio.

KAIRIOJI ŽYDŲ ORGANIZACIJA ATSIMETĖ NUO MASKVOS.

Rusijos tautų komisariato žydų sekcijos centralinis biuras paskelbė apie konfliktą, įvykusių tarp komunistų internacionalo ir kairiosios Poale-Zion grupės. Iš to pranešimo matyti štai kas:

Buvo nutarta, kad centralinio biuro atstovai kartu su komunistinio internacionalo pildomojo komiteto atstovais dalyvaus viso pasaulio kairiųjų Poale-Zion organizacijų konferencijoje ir gins tenai komunizmo teizius, be to reikalauja, kad Poale-Zion atsisžadėtų savo Palestinos programo ir pataptų komunistinio internacionalo dalim.

Kuomet susirinko konferencija, tai komunistų internacionalo atstovai mušė telegramą, ragindami ją prarasti savo posėdžius iki liepos 11 d., kad tie atstovai galėtų atvykti konferencijon. Bet pastarieji nepaklausė to raginimo ir užsidarė viena diena ankščiau, t. y. liepos 10 d. Prieš užsidarimą konferencija atmetė komunistinio internacionalo teizius.

Komunistų centro atstovai atvažiavo į konferenciją, kuomet delegatai dar nebuvo išsiskirstę, ir pareikalavo, kad konferencija vėl atsidarytų, bet delegatai atsisakė. Tuo budu skilimas tarp komunistų internacionalo ir Poale-Zion pasidarė įvykęs faktas.

GRUZIJOS SOCIALISTŲ
NAIKINIMAS.

Gruzijos socialdemokratų partijos pirmininkas ir Gruzijos respublikos prezidentas, Zordanija, išsiuntinėjo Europos socialistų laikraščiams sekamo turinio telegramas:

"Tik ką gavau žinią iš Tifliso, kad Maskvos valdžia nutarė Gruzijos kalėjimuose esančius Gruzijos socialdemokra-

tus išgabenti į Rusiją ir sukurti Rusijos kalėjimus; pirmiausia ketinama siųsti į Astrachanę suimtuosius Gruzijos karininkus. Astrachanė yra ta vieta, kurioje Maskvos valdžia paprastai savo politinius priešus galabija patyrimais. Kadangi išgabėnimai į Rusiją reikią tikrai mirti Gruzijos politiniams kaliniams, tai jie visuose kalėjimuose kaip vienu balsu nutarė geriaus mirti ant vietos, negu pasiduoti Maskvos paliepiui. Gruzijos kalėjimuose delei to yra neišvengiami kruvini susirėmimai.

"Noriu dar pridurti, kad iš tukstančių Gruzijos kalėjimuose kankinamų socialistų iki šiol dar nė vienas nebuvo pasakytas už ką jie yra kaltinami, nors kankurie jų sėdi jau daugias kaip 17 mėnesių. Savo partijos vardu aš prašau visas socialistų partijas užsieniuose pareikalauti, kad Maskvos valdžia arba pastatytų Gruzijos socialistus prieš teismą arba tuojaus paluosuotų juos."

Gruziją, kaip mūsų skaitytojai žino, apie dveji metai atgal užkariavo raudonoji bolševikų armija, kuri ir šandie tebevaldo ją užėmusi. Durtuvais ir armotomis tapo nuversta socialistinė Gruzijos valdžia, kurią rėmė apie 80% Gruzijos gyventojų; ir dabar Gruziją valdo bolševikiški diktatoriai, kurie panaikino toje šalyje žodžio, spaudos, susirinkimų ir organizacijų laisvę, suardė darbininkų organizacijas ir atėmė žmonėms teisę balsuoti.

Europos kapitalistinės valdžios niekuomet neprotestavo prieš šitą bolševikų įsiveržimą Gruzijon, kadangi jos tikisi gauti per bolševikus Gruzijos aliejaus šaltinius.

Tikyba ir Mokslas.

(Sektas W. Ostwald'u)

Paskutiniu metu vis dažniau šen ten išskyla ginčų dėl tikybės reikšmės ir jos reikalingumo vienoje svarbiausiųjų visuomenės gyvenimo sričių, būtent mokykloje. Tas klausimas buvo svarstomas Svietimo Ministerijos sušauktame mokytojų suvažiavime, paskiau mokytojų kongrese ir pagaliau Steigiamame Seime. Išsklausius į tuos ginčus pastebi griežtai statomus šiuos klausimus: kas svarbesnis, mokslas ar tikyba? Ar dorai auklėti tikyba reikalinga ar ne?

Žmonių kultūra reikiąsi mokslu, menu ir tikyba. Kuris trijų kultūros pavidalų yra svarbesnis, esama įvairių nuomonių. Kiekvienas sprendžia pagal savo apšvietimo ir pasaulėjūros. Tikintieji, be abejo-

nės, statys pirmą vietą tikybai, kaip viengamtisą pavidalą. Vokiečių dainius Schilleris nekarta savo eilėraščiuose yra visų aukščiausiai meną statęs. O Goethe sakėsi, kad daugiau būtų džiaugsmo turėjęs iš kurio nors svarbaus atsidavimo mokslo srityje, negu iš visų savo poezijos veikalu.

Kurie yra santykiai tarp mokslo ir tikybės (ir meno) matyti iš evoliucijos istorijos. Visas dvasios turtas pirmą kartą žmonių gyvenimo laikais išsiliejo į tikybės (dar ankščiau — kulto) pavidalą. O mokslas atsirado kur kas vėliau. Atsirado jis tikybės prieglobstyje, buvo ilgą laiką jos paklusnus tarnas, bet ilgainiui atsilpaudavo ir, pasijutęs laisvas, ėmė sparčiai augti ir plėtotis.

Visose žmogaus veikimo srityse pirmą kartą laiko atžvilgiu darbuotės pavidalas buvo taip pat pirmą kartą ir technikos atžvilgiu. Taip pat ir socialiniai reiškiniai paskesnieji yra aukštesni, negu pirmesnieji. Nieks nesiginčys, kad tikyba yra visų seniausias žmonių kultūros reiškinys: tuo pačiu ji yra už vis primitivesnė, ir žmonėms kylant, ji visų labiausiai atsiliko.

Visos tikybės principaliai laikosi prisiirę prie visų seniausių seipovės, ir tatau joms yra labai pragaistinga. Jei kuri jų yra per daug susirūsiusi senove, tai ilgainiui atsiveria tarp jos ir gyvenimo klau-ra duobė. Jos įtaka žlunga juo greičiau, juo aukščiau yra pakilusi visuomenės kultūra. Bet jei kuri tikyba, kad ir stapčiodama, seka paskui gyvenimą, tai ji praranda savo pagrindą, vadinasi, duodasi kritikuojama, pasiduodama mokslo sprendimui. Tuo pačiu ji pripažįsta mokslui pirmenybę.

Mokslo galybė remiasi tuo, kad jis ne tik pripažįsta evoliuciją, bet ir pats ją vykina. Pirmą kartą žmonių laikais, kolei žmogus dar tebebuvo artimesnis gyvuliams, tikyba su savo principaliu pastovumu buvo kaip tik tinkamas tų laikų kultūros pavidalas. Ir, kai patys pirmieji primityviai kultūros pagrindai buvo tikybės sustiprinti, radosi ta pati priešinnybė, kuri vėliau kai kuriose mokslo srityse buvo matyti, būtent, iš vienos pusės praktinis reikalas pastovumo, iš kitos pusės pagerinimų, patobulinimų reikalas. Jau čia tikybės reikšmė žmonių kultūrai maži. Jos vietą užima mokslas. Del šitos priežasties visi žmonės, visos visuomenės klasės, kurios ne savo nuopelnais, bet kitų žmonių nuoskauda yra iškilusios ir tokioje padėtyje pasilikti norėtų, veriasi bažnyčios, kaip tytingo pastovumo dabotojos. Bažnyčia, iš tikro, padeda, bet tik tai

kuriam laikui. Priešingumui tarp privilegijuotųjų ir nuskrįstųjų didėjant, bažnyčia virsta savo užtariamiesiems stačiai pražūtinga, vėsdoma prie revoliucijos, tuo tarpu kai mokslas veda visuomenę taikios evoliucijos keliu.

Kiekviena tikyba remiasi savo įkurėjo mintimis ir jo nuomones padaro amžinai ir būtinai privalomas visiems savo pasekėjams. Kad įėjus įtakos žmonėms ir patapus kurios nors tikybės įkūrėju, buvo reikalinga prašokti visus kitus to laiko žmones savo pažiūromis ir jausmais. Tačiau toms pažiūroms pagrindą patiekdavo esamasis visuomenės išprusimo (priebrindimo) laipsnis. Iš mokslo mes žinome apie žmonių pažangą, apie tai, kad žmonės vis aukščiau kyla savo etiniai jausmais ir pažiūromis. Tad savaime aišku, kad kiekviena tikyba, juo ji senesnė yra, juo labiau skiriasi nuo šių dienų pažiūrų ir jausmų ir juo labiau jiems yra priešiniga. Prisiirėję į įvairius krikščionių pavidalus, mes matome, kad vėlesniųjų (protestantizmo) atsiradimas yra mėginamas pritaikinti krikščioniškosios religijos turinį prie to laiko pažiūrų ir jausmų. Nauja tikybinė forma įstengė kelioms šimtams metų patenkinti plaesniųjų minčių reikalus. Bet ilgainiui ir ji, kaip ir kiekviena kita tikyba paseno, pasidarė priešiniga šių dienų pažiūroms. Aukščiau pakilusieji, apšviestiesieji visuomenės sluogsniai skaudžiai atjaučia šitą priešinnybę, ir jautresniųjų jų sąžinė jo nebeapkenčia.

Visoms tikyboms būtinai ir neišvengiamai senstant, mokslas visuomet pasilieka jaunas. Mokslo pažiūros, nėra amžinos ir nekeistos. Mokslas nesibijo kritikos, neužsidaro nuo jos, negina bet kurią savo sritį mokslingai tirti, ir tokio tyrimo pagalba pralaina išsiverbusias paklaidas. Mokslas nepaseka tikybės, neapsisiekia esąs amžinas, neliečiamas ir nekeičiamas, bet tvarkosi savitai, sekdamas nuolatines pažangos, evoliucijos principą.

Kai del atskirų mokslo šakų vertės, tai reikia visų svarbiausia laikyti tą, kuri visų daugiausia prisideda prie pagerinimo mūsų išvidinio ir išorinio gyvenimo. Todel grynėji, arba abstraktiniai, mokslai yra tikrai pagrindas pritaikomiesiems mokslams, ir mums lieka tik pageidauti, kad tie pirmieji padėtų paskesniems juo plačiausiai bujoti ir plėtotis. Kiek ankštai gyvenimas yra surištas su mokslu, parodo gyvyi išsirituliojimo, arba evoliucijos, teorija, kuri pačioje pradžioje iš pažiūros turėjo grynai teoretinį pobūdį, bet dabar savo išdavamis yra tapusi pagrindu visai mūsų pasaulėjūrai, visam mūsų mi-

tijimui ir veikimui. Tikrasis mokslas tuo ir pasižymi, kad jis kiauurai persunkia į kiekvieną mūsų kasdieninį veikimą, jį lengvindamas ir gerindamas, ir tuo budu mūsų laimę didindamas.

Išskėles evoliucijos mintį, mokslas įtikina mus, kad pasaulis ir žmonės eina geryn; tuo pačiu mokslas davė mūsų pasaulėjūrai optimistinės spalvos. Šituo atžvilgiu mokslas griežtai skiriasi nuo visų tikybės, kurios iš esmės yra pesimistinės, nes jos yra susikurusios tokiais laikais, kada tarp žmogaus ir išorinės gamtos tebebuvo santykiai, panašūs į santykius tarp vergo ir žiauraus pono. Todel visos tikybės geruosius amžius, arba rojų, mato praityje, užuot ieškojus jo tobulėjančioje ateityje. Užuot davus visai žmonijai aiškų tikslą — stengtis šio gyvenimo netobulybes pralinti, visos tikybės tik džiugina atlyginimu už šio, gyvenimo skausmus ir skriaudas pažadėtomis linksmybėmis "aname" gyvenime, kuriuo tikėti jos visomis išgalėmis stengiasi sudrutinti. Dar ir šandien tikybų atstovai nežino kito linkamesnio argumento, kaip skiepyti bausmės baimę "aname" pasaulyje už netikėjimą. Mokslas, arba, kitąp sakant, kritinga visų visos žmonijos pažinių santrauka iki šiolei nėra parodžius nė mažiausios žymės tokio gyvenimo, po mirties. Todel sąžiningumas reikalauja, pametus šitą klaidingą nuomonę, taip sutvarkyti savo gyvenimą, tartum jis su mirimu būtų visiškai pabaigtas. Gyvenimo praktikoje visai nebesiskaitoma su "anuo" gyvenimu ir nustota dėti mirusiajam į karstą valgių, įrankių ir t. t. Taip pat neatsižiuma praktikos gyvenime nė į "dušią", kuri, esamomis tikybinėmis pažiūromis, žmogui mirus, pasiliekanti gyventi viena pati be kūno — tikrajame gyvenime elgiamasi tarytum jos nebūtų, nors ir neišdrįstama neigti jos bažnytiniai suprantamąjį neramumą.

Visos tikybės tvirtina, kad tikrai jų raštų ir mokymo turinys esąs tiesas. Ir visos tikybės, besisavindamos sau tikrosios ir absoliutės tiesos turėjimą, daugelyje svarbių dalykų griežtai viena kitai prieštarauja. Net įvairios krikščioniškosios tikybės del tokių prieštaravimų išsiskyrė, o jų pasekėjai del tų pačių prieštaravimų dažnai vieni kitus visai nekrikščioniškai persekiavo ir žudydavo. Reikia tik prisiminti, kaip senovinė krikščionybė suskilo į graikiškąją ir rymiskąją katalikybę. Nuo graikiškosios katalikybės vėliau atskilo sentikiai, unitai. Nuo rymiskosios katalikybės atskilo Liuterio ir Kalyvino protestantizmas, anglų tikyba. Kiekviena šitų atsiskyrusių tikybų turi įvairių vidaus suskilimų, kurie ilgainiui vis didėja. Toks įvairių tikybų varžymasis del absoliutės tiesos aiškiai parodo, kad nė vienas jų tos "amžinosios" tiesos neturi.

Išsiurėję į tas mintis, kurias mokslas vadina — teisingomis, pastebėsime, kad jos ilgainiui vis labiau susiglaudžia. Pavyzdžiui, dar prieš keletą dešimtų metų apie gyvulių ir augalų rūšis buvo vienu mokslininkų mokoma, kad jos esančios nuo amžių absoliučiai pastovios, o kitų buvo tvirtinama jas keičiantis ir įvairuojant. Bet jau dabar šita paskutinė mintis yra visų pripažinta. Ir tatau įvyko ne prievartos keliu, bet tik mokslo metodas einant prieštaraujančių buvo itinikinta rūšis keičiantis.

(Daugiau bus)

Redakcijos Atsakymai

Girdėjusiam. — Apie to asilo pliaukšimus neapsimoka nė minėti laikraštyje.

PADAGELIS KASMATE

Kryžiaus kančių teatras
Oberammergau

(Mūsų specialinio korespondento)

(Tęsinys)

Vaidinimo metu visą vasarą kaime nepaprastai šventė. Visi šventės rubais pasirėdė, visi apie šventę tekalba. Ir atvažiavo int juos visi, kas tik gali. Šiais metais, pavyzdžiui, atidengimui atvažiavo Bavarijos ministeris pirmininkas, Vokiečių vidaus reikalų ministeris, atvažiavo monarkistai, atvažiavo socialdemokratai, atvažiavo komunistai... Ir kiekvienai namai šiame sodžių ir keliolikių aplinkui — vien viešbučiai — šeimnininkas išskėstomis rankomis svečių laukia. Pačiame Oberammergau šeimnininkas būtinai toks ilgais plaukais apaugęs, toks gyvas apaštalas, nelyginti Lietuvoj 1905 metais cicilikas. Pas tokį šeimnininką bijai žmogus ir žodį pratarti — kaip kalbėti su tuo, kuris apaštalo gyvenimu gyvena, kuris nuolat su dievu kalbasi! Gal jis ir ištikrųjų šventas — biesas jį žino toks plaukuotas! Bet šeimnininkas — nieko! Už biaurios kavos puoduką prašo 15 markių, o už kambarį — tai geriau neklausęs miegoti kur patvory ar ant kalno už uolos! Kiekvienas apaštalas nori milijonieris būti — visai dešimčiai metų prispelnyti! Tuo labiau,

kad čia privažiuoja amerikiečių, anglų, olandų, švedų, šveicarų, kuriems šimtas kitas markių tai tik švilptelėti... Bet jei žmogus turi tik tas prakeiktas markes, tai kelionei ir rusišką žodyną geriau pasimk... Tuo labiau, kad esi priverstas nakvoti kur nors apaštala: bilietus pavydavinėja ne teatro kasa, bet pavieni tuo savininkai. Ne užmokėjai jam už kambarį — negausi bilieto į teatrą. Atvažiavęs bėk kuogreičiausia kambario ieškot. Tokiu budu Kryžiaus Kančių teatras yra puikus pajamų šaltinis visiems butų savininkams-apaštalams, aprūpinantis juos daugeliu metų. Tvarka gal ir ne tokia biblijinė, bet žmonės mano, jeigu šioj pakalnėj daugiau kentėsi, tai po smerčiui pekloj vėlniai ne tiek bemučys... Tiek to!

V SCENA

Teatras, kaip ir visas kaimas guli labai puikiame klony, 837 metrai augščio ties marių lygmeniu. Aplink tą klonį gludi pilkais gigantais susigužę uolos-kalnai, nors ir ne perlabai augšti (1500—1600 m.), bet labai status ir vaizdingi. Ir vienį kalną sudaro jau ypatingą upą. Patsai teatras susideda iš dviejų atskirų dalių — scena visai po atviru dangum ir ruimas publikai. Ruimas publikai, talpinantis iki 6000 žmonių, sukalta iš lentų, seniau irgi buvęs po atviru dangum, dabar šiokiu tokiu stogu apdengtas, kad į publiką lietus nelytų ar sniegas nesnigtų. Baigiantis suolams, prasidedant scenai, baigias ir stogas. Matos scena, matos dangus, matos kal-

nai, matos kartais, kaip kalnuose banda ganos, girdis pasilgautini skambučiai, kuriais banda kalnuose besiganydama skambina... Orkestrui padaryta vieta ties scenos viduriu, įbrauta į sėdynių pirmasias penkias eiles; publika tokiu budu sėdi iš trijų orkestro pusių. Pati scena susidedanti iš septynių dalių yra gerokai iškelta augštin. Iš karto, palei pat publiką padaryta ilgas platus plečias laukais, neturįs jokios užangos ir sienų. Tas laukais yra tokio ilgumo, kaip visas teatras platumo, o lauko plotis siekia keliolikos metrų. Ties to lauko viduriu padaryta scena tikra to žodžio prasme. Dvi užangos, dekoracijos ir visi panaši scenos atributai. Pločiu ji užima vieną viso lauko ilgio trečdalį. Vienoj ir kitoj pusėj eina Izraeliaus miesto gatvės: palmės, Livano kalnų spigluoti medeliai, chaldejų stiliaus rumai, bokštai, bazužės. Scenos kairėj pusėj, kitoj gatvės pusėj padaryta Pilatuso (Piloto) rumai, scenos dešinėj pusėj, kitoj gatvės pusėj padaryta Anaso (Ainošaus) rumai, tokio pat stiliaus, kaip ir Pilatuso, tik papuošti Judėjos, ne Romos herbu. Galop iš abiejų lauko galų, šalia Pilatuso r Anaso namų padaryta stilizuoti romėnų stilių koridorai-alkovos. Tokiu budu ir susidaro scena iš septynių dalių. Žinoma, jokių šviesų, jokių lempų nėra — vaidinimas vyksta dieną ir pasitenkina saulės šviesa r pinduliais.

Centralinė scena išpuosta iš šalių korinto stiliaus stilizuoti kolonų vaizdais, pati scenos struktura yra padaryta dorėnų, romeniškai stilizuotu

stiliu, o viršų padaryta dorėnų tipo frontonas. Ant pirmosios uždangos nutepliota Jeremias, Isajas ir vidury jų — Mozė — puikus piešinys iš Mikel Angelo skulptūros.

Vaidinimas vyksta — ar saulė kepina, ar lyja, ar sninga, kas ir gi neretai pastaiako, kadangi čia tipingas kalnų klimatas. Kenčia publika, kenčia vaidintojai, kurie turi basi ir vienmarškiniai vaikščioti, ypač, turbūt, tikusiai čiando tie trys, kurie ant kryžiaus gerą pusvalandį kaba — jie prisidengė tikrai plonutėlių triko! Vaidinimas prasileda rytą 8 val., be pertraukos tęsiasi iki 12 val., eina pertrauka iki 2 val. ir paskui vėl be pertraukos vaidinama iki 6 valandai.

VI VAIDINIMO TURINYS.

Vaidinimas prasideda tylija, grakščia, nors gal kiek trivialine ir neoriginaline, bet labai malonia, religinio turinio ir upo muzika. Pagrojus orkestrui preludiją, iš abiejų pusių koridorijų ritmingai ir simetringai išeina korus pasipuošę kiek stilizuotais įvairiaspalviais romėnų apsiaustais. Kore — jauni vyrai, suaugusios moters, kuproti, susitraukę seneliai ir labai gražios, mergaitės. Korus gieda švento maldingo turinio giesmės, korus palengvėliai prasiskiria į šalis, pasikelia uždanga ir pasirodo gyvas paveikslas — Adomo ir Ijevos iš rojaus išvaymas. Korus pabaigia giedoti, kormeisteris — žilas senukas — sujundintu balsu kalba:

(Bus daugiau)

Maluninkystė.

(Pabaiga)

Vyriausias maluninkas. Jo darbas panašus į antrojo maluninko darbą. Jis atsako už visą malūną ir miltų gerumą, turi turėti pilną supratimą apie malūną ir kviečių gerumą. Jis turi pilnai suprasti apie visas malūno mašinas ir malūno darbus, turi būti dirbes antrojo maluninko kuleto metę.

Trubų prižiūrėtojas. Žuri, kad miltais būtų trubomis be sustojimo, turi pripildyti trubas ir žiūrėti, kad visos užlaidos, sklatai ir tt. būtų tinkamos vėtos. Jis turi pilnai suprasti grūdų vaikščiojimą mašinose, ir greitai pataisyti, jei kur užsikemša. Turi turėti supratimą ir mekaninį gabumą, ir turi būti dirbes kituose malūno darbuose. Reikalaujama pradinės mokyklos mokslo.

Pakuotojas dirba prie mašinos kuri pildo maišus, pakelius ir bačkas su užbaigtais produktais. Vyrai dirba ten kur pilama į bačkas, o moteris, kur pilama į mažus pakelius ir dėžes. Jis turi mokėti greitai ir teisingai atsverti, bepilant į maišus, siuti maišine adata ir vartoti maišinę maišams uždaryti. Jis taipgi turi mokėti greitai viršų įdėti bačkait, padaryti mažesnius pataisymus, vesti užrašus ir apskaituoti kiek miltų supakuota. Turi būti sveikas. Reikalaujama pradinės mokyklos mokslo.

Pakuotojų prižiūrėtojas. Jo darbas panašus į pakuotojų darbą. Jis prižiūri pakuotojų darbą, kad būtų teisingai atsverta, supakuota ir supilta į maišus, dėžes ir bačkas. Turi būti gana tvirtas, turėti pakuotojo prityrimą, mokėti kaip suskaitliuoti ir teisingai pranešti kiek darbo padaryta, žinoti kaip užstatyti ir pataisyti mašinas. Reikalaujama pradinės mokyklos mokslo.

Vežiotojas išvežioja trokais miltus ar kitus produktus nuo pakuotojų į sandėlius, vagonus, arba iš sandėlių į vagonus, kaip jam prisako sandelio prižiūrėtojas. Turi būti tvirtas.

Meistras. Jo darbas panašus į trubų prižiūrėtojo darbą. Jis prižiūri grūdų trubas, mašinas ir kitas prietaisus. Jis taisy, naujas mašinas deda, išima senas pagal noro vyriausiojo maluninko. Jis turi būti gyvas medžio ir skardos darbu žinovas ir turi žinoti abelnei visą malūno eigą. Jis turi būti prityręs daili, skardininkas ir trubų prižiūrėtojas, ir turėti supratimą kaip uždėti diržus ir taisyti mašinas. Turi būti gerų plaučių ir turėti pradinės mokyklos apšvietą.

Mašininkas laiko savo globoje visus tuščius maišus, maišelius, dėžes ir bačkas. Reikalaujama pradinės mokyklos mokslo.

Maišų siuvėjas taiso ir lopo maišus rankomis ir mašina.

Sandėlio prižiūrėtojas. Jo darbas panašus į pakuotojų prižiūrėtojo darbą. Jis turi savo globoje sandelį ir prižiūri visus vėžėjus ir pakuotojus. Jis užveži krovimą į vagonus, ir duoda įsakymus pakuotojų prižiūrėtojui. Jo darbas yra pilnas atsakomybės. Reikalaujama pradinės mokyklos arba geriau, augštesnės mokyklos mokslo.

Visi šitie darbininkai — iškrovėjas, krovėjas, keltuvininkas, šlavikas, valytojas, maišinininkas, vežėjas, gali būti skaitomi paprastais darbininkais, ir jie dirba po priežiūra savo prižiūrėtojų.

Tepėjas, volų prižiūrėtojas, maišytojas, malėjas, trubų prižiūrėtojas ir meistras, malūnuose kuriuose malama nuo 500 iki 1,000 bačkų, yra po priežiūra antrojo maluninko. Malūnuose, kuriuose malama mažiau kaip 500 bačkų per dieną, esti tik vienas maluninkas, antrasis maluninkas paprastai dirba nakties laiku.

Norintiems malūnuose dirbti, geriausiai pradėti mažesniuose, kur sumalama apie 300, ar mažiau bačkų per dieną, ir dirbti

juose nuo metų iki dviejų, kad gerai apsipazinti su viršuje minėtais darbais. Pradedant dirbti dideliame malūne, labai mažai progos susipažinti su įvairiais darbais, nes kiekvienas darbas yra labiau specializuotas.

Kuno trukumai.

Malunų darbas yra ne lauko darbas ir džiūva sergantis turėti jį neiti. Maluninkas turi būti tvirtas ir kantrus. Darbe tenka nemažai laiptoti ir vaikščioti, kas nevisai galima žmogui be kojos arba su saugėla.

Aplamai imant, žmonės viena akimi, arba silpnai girdžiantys neturi kliučių. Neturėjimas vienos rankos yra kliūtis tik kaikiuriuose darbuose. Vyrai apkurinti nuo bombų sprogimo gali dirbti malūne. Mažesni sužeidimai, kaip netekimas piršto, ar vėdo, sužeidimas, nesulaiko žmogaus nuo užėmimo darbo malūne. Vienas geriausių maluninkų šioje šalyje yra vienrankis.

Šioje šalyje, mažai tėra mokyklų, kuriuose būtų mokinama maluninkystės. Trys geriausiai žinomos yra prie Kansas Agricultural College, Manhattan, Kansas, State College, State College, Penn.; ir Oregon Agricultural College, Corvallis, Oregon. Kiekviena tų mokyklų turi po mažą malūną, galintį sumalti apie 75 bačkas per dieną, bet su visomis mašinomis, kokios randamos dideliuose malūnuose. Maluninkystės mokslo mokinama tose mokyklose per ketverius metus ir suteikiama maluninkystės inžinieriaus bakalauro laipsnis. Ištąjan reikalaujama to paties mokslo, kaip ir į kitas kolegijas ir mokslo teikiamas tokio pat laipsnis kaip ir mokinantis kitokių inžinierystės ar klasinių šakų. Paprastai į programą įeina matematika, malimo technika, laisvas ir mekaninis piešimas, chemija, fizika, kalbos ir tt. Tikrai sakant, paprastas keturių metų universiteto inžinierystės kursas, tik daugiau atidos kreipiant į malimo technologiją ir malunų planavimą. Tečiau gerą supratimą apie malunų darbus galima įgyti per tris mėnesius amatų mokyklose ir jei po to, žmogus išpraktikuoja per dvejus ar trejus metus, jis gali drąsiai tikėtis tapti maluninku. Jis turi būti užbaigęs mažiausiai aštuntąją pradinės mokyklos skyrių. Geras maluninkas turi suprasti malūno mašinas ir kviečių ir miltų chemines ir paviršutines ypatybes. Tam reikia turėti nemažą mokslo ir ilgo prityrimo. Taigi daugumai žmonių, kurie nori tapti maluninkais, yra geriausia praktiškas darbas malūne (gizelio, apprentice, darbas), dirbant visuose darbuose, viskas, ko reikia prie malimo pamatiniai išmokstama. Tokį darbą geriausiai dirbti mažesniuose malūnuose, kur mokinsys gali gauti dirbti prie įvairaus darbo. Taip mokinantis mažai tereikia turėti mokslo pradedant ir nieko nereikia mokėti, bet gauni mokesnį už darbą.

Maluninko algos nevienokios nuo 100 dolerių per mėnesį iki kelių tūkstančių per metus. Kitų darbininkų algos tokios pat kaip ir kituose panašiuose darbuose. Kur mažiau reikalaujama prityrimo, mokama paprasto darbininko alga, kur daugiau, brangiau ir mokama. Reikia neužmiršti, kad malūno darbininkas, kokiame darbe jis nedirbtų, gali tikėtis tapti vyriausiu maluninku. Vyriausi maluninkai, biele kokiame didesniame malūne, kuriame sumalama per dieną 1,000 ar daugiau bačkų, turi daug pasitikėjimo ir atsakomybės, bet tur ir būti teisingas ir tvirtas pobūdžio vyras. Tokie gauna geras algas.

Suvenyrytose Valstijose yra 150 malunų sumalančių po 500 bačkų per dieną suviršum. Jų maluninkai gauna dideles algas. Tečiau, yra 1200 malunų, sumalančių po 100 bačkų per dieną suviršum ir jie visi samdomi maluninką ir antrąjį maluninką.

Prie tokio daugumo reikalaujama maluninkų aplinkybės gauti geresnį darbą turi būti skaitomos geromis. Tečiau geresnio darbo gavimas priklauso nuo paties žmogaus. Prie to prisirengti daug padeda prigulėjimas prie maluninkų organizacijų, skaitymas maluninkystės knygų ir laikraščių ir sekimas visą to kas daroma toje pramonėje. Geresnio darbo negalima tikėtis gauti greitai.

Darbo valandos stengiamasi padaryti tokios kaip ir kituose miltų darbuose. Tečiau vyriausis maluninkas, kaippo turintis daug atsakomybės negali savo darbo apriboti aštuonių valandų darbo diena.

Šioje šalyje yra 21 malūnas, kuriuose sumalama nuo 5,000 iki 10,000 bačkų per dieną. Tų malunų maluninkai turi būti gerai prigudę ir tvirtos pobūdžio. Jie turi būti tikrais vadais. Jis turi žinoti kaip gauti pasitikėjimą tarp savo padėjėjų, turi mėgti savo darbą, mokėti planuoti, būti geru užvežėtoju, geru mekaniiku.

Malūno uždavnis priklauso nuo maluninko. Paprastai iš puspenkto bušelio (270 svarų) primalama bačka miltų. Jei maluninkas gali primalti tiek pat gerų miltų iš mažiau kviečių, sakysim, iš 267.5 svarų, jis ant tiek yra vertesnis už kitą, kuris to padaryti negali. Sutaupymas tik pusantro svaro ant bačkos miltų 1,000 bačkų malūne, reiškia 2,500 svarų arba 42 bušelį per dieną.

Miltų malūną teisingai galima paskaityti viena reikalingiausių profesijų. Daugiausiai malunų yra taip vadinamoje kviečių juostoje, šiaurės centrinėje ir Pacifiko pakrantėse. Sekančiose valstijose auginama daug kviečių: Minnesota, North Dakota, South Dakota, Kansas, Ohio, Oklahoma, Indiana, Illinois, Missouri, Washington, Montana, Texas, Michigan, Nebraska, Idaho, Colorado ir Oregon. Tose valstijose užauginama 60% visų Jungtinių Valstijų kviečių.

Daugiausiai miltų sumalama sekančiose valstijose: Minnesota, New York, Illinois, Ohio, Pennsylvania, Missouri, Indiana, Michigan, Texas, Wisconsin, Tennessee, California, Kentucky, Oklahoma ir Washington.

Didelis skaičius malunų randasi Atlanto ir Didžiųjų Ežerų pakrantėse. Seniau augštesnė mokyklą baigęs jaunikaitis eidavo mokintis maluninkystės kaip mokinys, bet mažas mokesnis, kuris mokamas mokiniam dabar nepatraukia jaunikaikių prie to darbo. Maluninko darbas turi būti patraukiantis. Maluninkų trukumas aiškiai kas dieną matomas ir išsilavinęs maluninkas neturi vargo gauti gerą vietą.

Malūno uždavnis priklauso nuo maluninko. Paprastai iš puspenkto bušelio (270 svarų) primalama bačka miltų. Jei maluninkas gali primalti tiek pat gerų miltų iš mažiau kviečių, sakysim, iš 267.5 svarų, jis ant tiek yra vertesnis už kitą, kuris to padaryti negali. Sutaupymas tik pusantro svaro ant bačkos miltų 1,000 bačkų malūne, reiškia 2,500 svarų arba 42 bušelį per dieną.

Miltų malūną teisingai galima paskaityti viena reikalingiausių profesijų. Daugiausiai malunų yra taip vadinamoje kviečių juostoje, šiaurės centrinėje ir Pacifiko pakrantėse. Sekančiose valstijose auginama daug kviečių: Minnesota, North Dakota, South Dakota, Kansas, Ohio, Oklahoma, Indiana, Illinois, Missouri, Washington, Montana, Texas, Michigan, Nebraska, Idaho, Colorado ir Oregon. Tose valstijose užauginama 60% visų Jungtinių Valstijų kviečių.

Daugiausiai miltų sumalama sekančiose valstijose: Minnesota, New York, Illinois, Ohio, Pennsylvania, Missouri, Indiana, Michigan, Texas, Wisconsin, Tennessee, California, Kentucky, Oklahoma ir Washington.

Didelis skaičius malunų randasi Atlanto ir Didžiųjų Ežerų pakrantėse. Seniau augštesnė mokyklą baigęs jaunikaitis eidavo mokintis maluninkystės kaip mokinys, bet mažas mokesnis, kuris mokamas mokiniam dabar nepatraukia jaunikaikių prie to darbo. Maluninko darbas turi būti patraukiantis. Maluninkų trukumas aiškiai kas dieną matomas ir išsilavinęs maluninkas neturi vargo gauti gerą vietą.

Malūno uždavnis priklauso nuo maluninko. Paprastai iš puspenkto bušelio (270 svarų) primalama bačka miltų. Jei maluninkas gali primalti tiek pat gerų miltų iš mažiau kviečių, sakysim, iš 267.5 svarų, jis ant tiek yra vertesnis už kitą, kuris to padaryti negali. Sutaupymas tik pusantro svaro ant bačkos miltų 1,000 bačkų malūne, reiškia 2,500 svarų arba 42 bušelį per dieną.

Miltų malūną teisingai galima paskaityti viena reikalingiausių profesijų. Daugiausiai malunų yra taip vadinamoje kviečių juostoje, šiaurės centrinėje ir Pacifiko pakrantėse. Sekančiose valstijose auginama daug kviečių: Minnesota, North Dakota, South Dakota, Kansas, Ohio, Oklahoma, Indiana, Illinois, Missouri, Washington, Montana, Texas, Michigan, Nebraska, Idaho, Colorado ir Oregon. Tose valstijose užauginama 60% visų Jungtinių Valstijų kviečių.

Daugiausiai miltų sumalama sekančiose valstijose: Minnesota, New York, Illinois, Ohio, Pennsylvania, Missouri, Indiana, Michigan, Texas, Wisconsin, Tennessee, California, Kentucky, Oklahoma ir Washington.

Didelis skaičius malunų randasi Atlanto ir Didžiųjų Ežerų pakrantėse. Seniau augštesnė mokyklą baigęs jaunikaitis eidavo mokintis maluninkystės kaip mokinys, bet mažas mokesnis, kuris mokamas mokiniam dabar nepatraukia jaunikaikių prie to darbo. Maluninko darbas turi būti patraukiantis. Maluninkų trukumas aiškiai kas dieną matomas ir išsilavinęs maluninkas neturi vargo gauti gerą vietą.

Malūno uždavnis priklauso nuo maluninko. Paprastai iš puspenkto bušelio (270 svarų) primalama bačka miltų. Jei maluninkas gali primalti tiek pat gerų miltų iš mažiau kviečių, sakysim, iš 267.5 svarų, jis ant tiek yra vertesnis už kitą, kuris to padaryti negali. Sutaupymas tik pusantro svaro ant bačkos miltų 1,000 bačkų malūne, reiškia 2,500 svarų arba 42 bušelį per dieną.

Miltų malūną teisingai galima paskaityti viena reikalingiausių profesijų. Daugiausiai malunų yra taip vadinamoje kviečių juostoje, šiaurės centrinėje ir Pacifiko pakrantėse. Sekančiose valstijose auginama daug kviečių: Minnesota, North Dakota, South Dakota, Kansas, Ohio, Oklahoma, Indiana, Illinois, Missouri, Washington, Montana, Texas, Michigan, Nebraska, Idaho, Colorado ir Oregon. Tose valstijose užauginama 60% visų Jungtinių Valstijų kviečių.

Daugiausiai miltų sumalama sekančiose valstijose: Minnesota, New York, Illinois, Ohio, Pennsylvania, Missouri, Indiana, Michigan, Texas, Wisconsin, Tennessee, California, Kentucky, Oklahoma ir Washington.

Didelis skaičius malunų randasi Atlanto ir Didžiųjų Ežerų pakrantėse. Seniau augštesnė mokyklą baigęs jaunikaitis eidavo mokintis maluninkystės kaip mokinys, bet mažas mokesnis, kuris mokamas mokiniam dabar nepatraukia jaunikaikių prie to darbo. Maluninko darbas turi būti patraukiantis. Maluninkų trukumas aiškiai kas dieną matomas ir išsilavinęs maluninkas neturi vargo gauti gerą vietą.

Malūno uždavnis priklauso nuo maluninko. Paprastai iš puspenkto bušelio (270 svarų) primalama bačka miltų. Jei maluninkas gali primalti tiek pat gerų miltų iš mažiau kviečių, sakysim, iš 267.5 svarų, jis ant tiek yra vertesnis už kitą, kuris to padaryti negali. Sutaupymas tik pusantro svaro ant bačkos miltų 1,000 bačkų malūne, reiškia 2,500 svarų arba 42 bušelį per dieną.

Miltų malūną teisingai galima paskaityti viena reikalingiausių profesijų. Daugiausiai malunų yra taip vadinamoje kviečių juostoje, šiaurės centrinėje ir Pacifiko pakrantėse. Sekančiose valstijose auginama daug kviečių: Minnesota, North Dakota, South Dakota, Kansas, Ohio, Oklahoma, Indiana, Illinois, Missouri, Washington, Montana, Texas, Michigan, Nebraska, Idaho, Colorado ir Oregon. Tose valstijose užauginama 60% visų Jungtinių Valstijų kviečių.

Daugiausiai miltų sumalama sekančiose valstijose: Minnesota, New York, Illinois, Ohio, Pennsylvania, Missouri, Indiana, Michigan, Texas, Wisconsin, Tennessee, California, Kentucky, Oklahoma ir Washington.

Didelis skaičius malunų randasi Atlanto ir Didžiųjų Ežerų pakrantėse. Seniau augštesnė mokyklą baigęs jaunikaitis eidavo mokintis maluninkystės kaip mokinys, bet mažas mokesnis, kuris mokamas mokiniam dabar nepatraukia jaunikaikių prie to darbo. Maluninko darbas turi būti patraukiantis. Maluninkų trukumas aiškiai kas dieną matomas ir išsilavinęs maluninkas neturi vargo gauti gerą vietą.

Lietuvių Rateliuose

PATYS MŪSA, PATYS REKIA.

Pereitą sekmadienį, rugpjūčio 20 dieną, Seventh Infantry Regiment Army svetainėje man teko pastebėti štai kas. Ponia Vikšrienė pardavinėjo komunistų "literatūrą," bu-tent, "M. B." ir "D. T." Jai bepardavinėjant bolševikų "literatūrą," prieina vienas komite-tų prie jos ir sako: "Paliaukite pardavinėti tamtos šitą komunistų "literatūrą," todėl, kad bolševikai savo "literatū-roje" šmeižia visokiomis jų pačių pramanytomis melagystėmis visą pažangią ir progresyvią lietuvių visuomenę.

"Aš, kaip šio apvaikščiojimo komitetas, neleidžiu čionai pardavinėti tokius šlamštus," pasakė jai komitetas. Pagalios pačmės iš ponios Vikšrienės laikraščius pasakė: "Gerbiama, ji tamta, kaip pasibaigs šio susirinkimo programos, meldžiu ateikite tada nurodyton vieton, o tamstai bus sugrąžinta visos tamtos gazetės".

"Man reikia dabar tų laikraščių. Jus veidmainiai Lietu-vos buožės... kas jus galėtu-mėte, tai kažin ką man padar-tytumėte, bet čio jum ne Lie-tuva, čion Amerika. Aš parašysiu apie jus į visus laikra-ščius..."

Drausti pardavinėti laikra-ščius gal but yra negerai, bet ką daro patys komunistai, ku-met į jų parengtą viešą susir-inkimą kas nors atsineša ne jų dvasios laikraščių pardavi-nė? Štai pavyzdys. Vieną sykį CSPS. svetainėje, ant 18 gat., įvyko susirinkimo draugijų koncertas. Koncerte didži-u-moj buvo komunistai ir jų se-kėjai buriutės. Viena moteris atsinešė pardavinėti Lietuvos darbininkų laikraštį "Socialde-mokratą". Komitetas leido jai tą laikraštį pardavinėti, bet jį vadas J. Jukelis užėjęs ant "steidžiaus" iššė "Socialde-mokratą" ir pradėjo raginti publi-ką, kad niekas to laikra-ščio nepirktų, nes, girdi, tas laikraštis, kurį jis publikai ro-das, raginęs Lietuvos darbinin-kuos dalyvauti rinkimuose ir rinkti nuo darbininkų atstovus į Lietuvos Steigiamąjį buožių Seimą. Girdi, kada Lietuvos komunistai raginė Lietuvos darbininkus griauti tą Lietu-vos buožių St. Seimą ir steig-ti sovietus, tai Lietuvos social-demokratai dalyvavę rinki-muose ir dabar sėdi Seime su buožėmis. Tie Jadošiai pardavę darbininkus ir jų protą paver-gę. Ir po tokiai J. Jukelio kal-bai, ponia Vikšrienė, Vikšris, Jukelis, Andriulevičius ir kiti komunistai visai tyčiosiai iš tos moteriškės, kuri pardavi-nėjo "Socialdemokratą," šmei-ždami jį prie visos publikos kam jį pardavinėjanti darbi-ninkų laikraštį. Gi tuo laiku "Socialdemokratas" dar nepel-kė komunistų, bet jiems sim-patizavo.

Tat kam gi dar piktai ant ki-ty, kada patys dar blogiau el-giatės!

— Šapos Darbininkas.

ROSELAND.

Atsakymas Aušros valdybai. "Naujienu" nr. 176 šių metų liepos 28 d. tilpo neva Aušros

valdybos atsakymas Aušros Svečiui. Man smagu pažymėti tą faktą, kad tame atsakyme ne tik kad ne vieno mano už-metimo neatrėmė, bet dar kai kuriuos net patvirtino, būtent, jog mūsų bolševikėliams gali-ma eikvoti Aušros pinigų sa-viams sėbrams. O kas link "smalnio instituto," tai visai nei neprisiminė, kas reiškia, kad prie to ir patys bolševikai prisipažįsta, jog Aušra yra pa-versta į bolševikų propagan-dos lizdą; apkabintos visos sienos savo Maskvos popie-žiaus paveikslais ir propagan-dos lapais, o visi kitų srovų skelbimai draskomi. Jei bus reikalas, tai tokių "didvyrių" ir vardus bus galima viešai paskelbti.

Per tris su viršum metus Aušros vakaruose visados bu-davo vien tik bolševikų propa-ganda varoma: lošimuose ir prakalbose vien tik apie bolševikų rojų deklamuota. Iš Aušros išdo visuomet budavo rie-biai apmokama saviamis arti-stams bei kalbėtojas.

Tat del tokiu extra "kairių-jų" šeimnininkavimo Aušrai ir gresia pavojus iširti, nes viena draugija jau aišaukė savo de-legatus, o kitos irgi žada atšau-kti, jeigu tik Aušros valdyba ir toliau taip netikusiai šeim-ninkaus.

Giriasi bolševikuojanti Auš-ros valdyba, kad pirmasis iš-važiavimas davęs Aušrai gra-žaus pelno. Taip. Tas tiesa. Bet užtat visos draugijos pa-laukiančios Aušrą dikčiai piro-sėrijų tikėtis ir visokiąs bu-dais rėmė išvažiavimą. Tai ve-delko tas išvažiavimas pavyko. O dabar pažiūrėkime kiek pe-lno davė antrasis išvažiavimas, kuris įvyko rugpjūčio 6 d. ir kurį surengė viena dabartinė bolševikuojanti Aušros valdy-ba, kad pakenkus Naujienu piknikui. Bolševikai antrame išvažiavime uždirbo tiek, kiek Zablockis su mui. Pelno pa-darė vos 3 dol., nors išlaidų visai nebūvo. Reiškia, kad di-delė žmonių dauguma iš pala-ikančių Aušrą draugijų nuy-ko Naujienu piknikan. Ir tokiu būdu negražūs bolševikų trik-sas prieš Naujienas tik jiems patiems pakenkė.

Baigdamas savo atsaką, aš noriu patarti bolševikuojančiai Aušros valdybai geriau neban-dyti baltinti savo juodus dar-bus per "Naujienas" ir mesti bėdą ant pašalinių asmenų, kurie pradėjo kritikuoti Auš-ros valdybą už klavstaviną pro-tokolų savo sėbrų išbaltinimui, nes visuomenės vis viena jau mato ir įvertina negražius ju-sų darbus.

Aš manau, kad butų Aušrai daug naudingiau, jeigu dabar-tinė jos valdyba resignuotų. Tada Aušros knygynas galėtų gyvuoti taip, kaip jis kad gy-vaavo pirmas savo egzistavimo metais. O jei Aušros valdyba ir

toliau savo vietoj pasiliks * ir taip šeimnininkaus, tai Aušros kultūros įstaiga turės žlugti.

— Aušros Svetys.

GOLFININKŲ TURNAMEN-TAS PRASIDĖS ŠIANDIE. Kaip šiandie lietuvii golfi-ninkai žada pradėti savo golfo turnamentą. Loš dvi grupės golfininkų. Viena grupė žada lošti Jackson parke, o kita — Marquette parke.

Lošime žada dalyvauti gana gražus būrelis lietuvių golfi-ninkų.

Prie šio turnamento jau ren-giasi nuo senai. Tat reikia ti-kėtis, kad bus įdomūs žaidi-mai.

— Reporteris.

NORTH SIDE.

Protesto mitingas.

Rugpjūčio 18 d. Wicker Parko didžiulįjį svetainę Draugijų Sąryšis surengė pro-testo mitingą prieš Johnsono bilių, varžantį nepiliečius atei-vius. Žmonių buvo apie pora šimtų.

Kalbėjo advokatas K. Gugis ir studentas F. Kubilius. Abu kalbėtojai nurodė tokio įstaty-mo blogas puses ir ragino da-ryti visa kas žmonių galioje, kad tas bilius netaptų įs-tatymu, nes toksai įstatymas

(Seka ant 6 pusl.).

DR. A. MONTVID

Lietuvų Gydytojas ir Chirurgas
25 E. Washington St.
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
Telephone Central 3362
1824 Wabasha Ave.
Valandos: nuo 6 iki 8 vakare
Rezidencijos tel. Kedzie 7716

DR. A. JUOZAITIS

DENTISTAS
Valandos: nuo 9 iki 9 val. vaka-re. Sereidom 9 v. ryto iki 12. Va-karais 6—9. Nedėl. pagal sutarimą
"Chicago" "S. P. 1011" "S. 1012"

Dr. A. J. Tananevičius

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir gyvepimo vieta
10821 S. Michigan Ave.
Tel. Pullman 3213
Val. 8:30 iki 10 ryto; 1 iki 3 po pietų; 7 iki 9 val. vak.

VELTUI DUSULIU

(Asthma) Sergantiems

Už dyk bandymas buvo, kurį kiekvienas gali vartoti be nepamogų ir be laiko elvejoimo.
Mes turime būdą, kuris suvaldo dusulį ir norime, kad bandytumėt už mūsų iška-čius. Nežinūnt ir jau išsenkęs, ar da-nesenai pasirodė, kaipio chroniškas dusulys yra privolote pareiklauti ant išbandymo mūsų būdo. Nežinūnt jūsu amžiaus ar už-sienimo, jeigu jus vargina dusulys, mūsų būdas turėtų jums pagelbėti tuojau.
Mes ypatinai norime pasigirti tiems, ku-rie neturi vilčios išgydyti, kurie išbandę įvairius įkvepimus, plovimus, opiumo sutai-symus, garus, "patentinius rykus" ir tt. be pasekmų. Mes norime parodyti kiekvienam už mūsų iškačius, kad nau-jausio būdo taisyklė yra užsieti visoki euk-kių kvėpavimą, gvergždimą ir visus lai-sius paroklausimus tuojau.
Šitas veltus pasiūlymas yra per svarbus kad praleisti kad ir vieng dieną. Rašykite dabar ir pradėkite vartoti mūsų būdą tuojau. Pinigų neieškite. Tik pasigalvokite iš-pildę seniau padėta kuponą. Padarykite tą šianie — jums nereikia mokėti nė už pa-siuntimą.

FREE TRIAL COUPON

Frontier Asthma Co., Room 229 G.
Niagara and Hudson Streets,
Buffalo, N. Y.

Send free trial of your method to:

A Č I U

Visiems ėjusiems pas mane skustis ir plaukus kirptis/šiuomi pranešu, kad persikėliau nuo 3416 S. Wallace St., ant 5615 Wentworth Ave. Todėl, visi lietuviai ir lietuvės mel-džiami užėiti apsikirpti be apskustu. Darbą gvarantuojau. Su tinkama pagarba,

WM. CONROD,

5615 Wentworth Ave.

Užsilaikyk vėsiai — elektro vėdyklė tai padarys

Užtikimas pardavimas, \$7.50 ir aukščiau. Namuose dratus iš-vadžiojam, fixtures sudedam, visoki reikmenys ir prilaikytojus.

Bridgeport Electric Co.,

1619 W. 47th St.,

Tel. Boulevard 1892 ir 7101.

Pasidarykite tokius namus, kuriais turėtų būti

Kietmedžio grindys, turi but uždėta ant senų grindų už sekamas kainas: už ketvirtainę pėdą:

Svairių aržuolo išgrindimui po 12c.

Parinkto aržuolo išgrindimui 10c.

Svairių klevo išgrindimui 10c.

Galime pagelbėti tamstai, jei manai budavoti ir dar ne esi pasko-los užtraukęs.

MORGAN PARK LUMBER CO.,

Tel.: Beverly 1279, 0397. Mės pristatom. 1955 W. 111th St.

SIANDIE PINIGŲ KURSAS

Siunčiant Lietuvon per mus: 12c. už 100 auks.

arba

833 auks. už \$1.00

Pigesnis kursas siunčiant didesnes sumas

Pristatymas užtikrintas

Trumpame laike

Central Manufacturing

District Bank

State Bank—

